

Αγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφεὲ Λάμπρο χαίρετε.

Ἔλαβα τὴν ἀπὸ 14/2/2007 ἐπιστολή σας καὶ τὴν διάβασα μὲ ἐνδιαφέρον.

Μετὰ λύπης ὅμως διαπίστωσα ὅτι, ἂν καὶ μὲ θέρμη ἀνταποκριθῆκατε στὴν παράκλησή μου νὰ μοῦ λύσετε τὴν ἀπορία ποὺ διετύπωσα στὴν προηγούμενη ἐπιστολή μου, ἡ ἀπάντησή σας δείχνει ὅτι ἐνδεχομένως δὲν κατανοήσατε σὲ τί συνίστατε ἡ ἀπορία μου. Οὐσιαστικῶς δὲν πρόκειται περὶ ἀπλῆς ἀπορίας, ἀλλὰ περὶ διαπιστώσεως κληροδοτηθέντος ἀδιεξόδου ποὺ δὲν περιορίζεται μόνο στὴν ἐλαχιστότητά μου ἀλλὰ ἀφορᾷ ὅλους ὅσους θέλουν νὰ ἀκολουθοῦν τὴν Ὁρθοδοξία ἐνσυνειδήτως. Βεβαίως μᾶλλον ἐγὼ φταίω γι' αὐτό, διότι δὲν διετύπωσα ἀναλυτικῶς τὰ δεδομένα ποὺ κατασκευάζουν τὴν ἀπορία μου καὶ ἔτσι σᾶς δυσκόλεψα. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἂν καὶ μᾶλλον θὰ γίνω κουραστικός, θὰ προσπαθῆσω νὰ διατυπώσω ὅσο δύναμαι μὲ ἀκρίβεια αὐτὸ ποὺ θέλω νὰ πῶ.

Ὅπως γνωρίζετε ἀπὸ τὸ 1991-92 καὶ ἐντεῦθεν μιλάμε γιὰ τὴν «Νεοοικονομαχία» ὡς κατεγνωσμένη αἴρεση, ἐξ' αἰτίας τῆς ὁποίας ἐγίνε τὸ σχίσμα τοῦ 1995, ὅταν ἡ ἱεραρχία διασπάσθηκε.

Ὅμως τὰ πολλὰ ἐγγραφα στοιχεῖα ποὺ ὑπάρχουν ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πρὸ καὶ μετὰ τὸ σχίσμα αὐτὸ, φανερόνουν ὅτι τὸ σχίσμα ἐγίνε ὄχι διότι ὑπῆρχαν διαφορετικὲς ἀντιλήψεις περὶ εἰκόνων ἀνάμεσα στοὺς Ἐπισκόπους τῆς ἱεραρχίας, (ὅλοι προσκυνοῦν ὅλες τὶς εἰκόνες), ἀλλὰ διότι οἱ μὲν πέντε ἀπ' αὐτοὺς θεωροῦσαν τὶς ἀπόψεις περὶ μερικῶν συγκεκριμένων εἰκόνων ποὺ ἐξέφρασαν ἐγγράφως οἱ: Κασσιανός, Ἀμφιλόχιος, Ἑλ. Γκουτζίδης κ.λ.π ὡς ἀπολύτως αἰρετικὲς καὶ γι' αὐτὸ οἱ ἀρχιερεῖς αὐτοὶ δὲν ἱκανοποιήθηκαν οὔτε ἀπὸ τὶς ἀνακλήσεις τῶν ἐγγράφων ποὺ ἔκαναν οἱ προαναφερθέντες, οὔτε ἀπὸ τὶς διάφορες διευκρινίσεις τους, οὔτε ἀπὸ τὶς ὁμολογίες τους ὅτι προσκυνοῦν ὅλες τὶς εἰκόνες, οὔτε ἀπὸ τὰ πορίσματα τῆς Συνδικτικῆς ἀνακριτικῆς ἐκτροπῆς, ἀλλὰ ἐπέμεναν στὴν ἀπαίτηση καταδίκης καὶ ἀναθεματισμοῦ αὐτῶν ὡς κατεγνωσμένων αἱρέσεων καὶ αἰρετικῶν, ἐνῶ ἀντιθέτως οἱ ὑπόλοιποι τρεῖς, ἀφ' ἐνὸς μὲν δέχθηκαν τὶς ἀνακλήσεις, διευκρινίσεις καὶ ὁμολογίες τῶν προαναφερθέντων, ἀφ' ἑτέρου δὲ δὲν συμφωνοῦσαν μὲ τὸν ἀναθεματισμὸ τῶν ἀπόψεών τους ὡς αἰρετικῶν.

Μὲ λίγα λόγια οἱ ἀρχιερεῖς παρότι εἶχαν κοινὴ πίστη καὶ συμφωνοῦσαν μεταξύ τους περὶ εἰκόνων, ὅπως μαρτυρεῖ ἡ Α' Ἐγκύκλιος, τὴν ὁποία ὑπέγραψαν ὅλοι, τελικῶς χωρίστηκαν ἐπειδὴ διαφώνησαν σχετικῶς μὲ τὸ ἂν συνιστοῦν αἴρεση νεοοικονομαχίας ἢ δὲν συνιστοῦν αἴρεση οἱ ἀπόψεις περὶ ὧν ὁ λόγος. Ἐτσι τὸ σχίσμα δυστυχῶς ἐγίνε καὶ ἡ κάθε μερίδα τράβηξε τὸ δρόμο της. Οἱ μὲν «ἀνδρεϊκοὶ» συνέχισαν νὰ προσκυνοῦν ὅλες τὶς εἰκόνες χωρὶς ὅμως νὰ ἀναθεματίσουν κανένα, οἱ δὲ «πέντε ἀρχιερεῖς» ἀναθεμάτισαν τοὺς προηγούμενους ὡς «αἰρεσιάρχες» καθὼς καὶ τοὺς: Μάξιμο, Στέφανο, Νεόφυτο, Κασσιανό, Ἀμφιλόχιο, Χρυσάφιο, Κήρυκο, Εὐστάθιο, Ἑλ. Κουτζίδη, Δημ. Κάτσουρα, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, δηλαδὴ δὲν ἄφησαν κανένα «ἀνδρεϊκὸ» χωρὶς ἀνάθεμα!

Ὅμως τὰ ἀναθέματα αὐτά, ἂν καὶ στόχευαν τοὺς «ἀνδρεϊκοὺς», βρῆκαν τελικῶς τὸ στόχο τους; Ἡ ἐκτοξεύτηκαν ἀπρόσεκτα καὶ προσέκρουσαν ἄλλοῦ, στὰ «τείχη» τῶν ἁγίων Πατέρων καὶ ἐνεργῶντας ὡς «μπούμεραγκ» ἐπέστρεψαν πίσω κι «ἔσκασαν» στὰ κεφάλια μας;

Αὐτὸς εἶναι ὁ προβληματισμὸς μου, διότι ἐρευνῶντας τὰ ἀναθέματα αὐτὰ ποὺ περιλαμβάνονται στὸν Κ.Ε.Ο. τεῦχος Μαρτίου-Ἀπριλίου τοῦ 1997 σελ. 13 καὶ ἐντεῦθεν, διεπίστωσα τὰ ἀκόλουθα :

Ἀπὸ τὸν πρῶτο κιάλας ἀναθεματισμὸ φαίνεται ἡ πρόθεση νὰ παρουσιαστοῦν ὡς αἰρετικοὶ ὄχι μόνο ὅσοι ἀπέρριπταν κάποιες εἰκόνες ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ποὺ ἐξέφραζαν τὸν ὁποιοδήποτε προβληματισμὸ ἢ τὴν ἐπιφύλαξή τους γιὰ τὸ θέμα τῶν εἰκόνων. Τὸ λέγω αὐτὸ διότι ἀναθεματίζονται ἐξ ὀρισμοῦ καὶ χωρὶς καμμιά αἰτιολόγηση ὅσοι λέγουν ὅτι «τὸ θέμα τῶν εἰκόνων εἶναι “θεολογούμενον”». Ἡ ἐννοια αὐτὴ εἶναι αἴρεση; Κι ἂν ναί, τί αἰρετικὸ ἔχει καὶ γιατί εἶναι ἄξιος ἀναθεματισμοῦ ὁποῖος τὴν ἐκφράσει; Κι ἂν τὸ θέμα αὐτὸ δὲν εἶναι «θεολογούμενον», γιατί ἡ Σύνοδος τό «θεολόγησε» μὲ ἐγκυκλίους καὶ θεολογικὲς συνάξεις, μὲ πορίσματα ἐπὶ πορισμάτων καὶ γνωματεύσεις ἐπὶ γνωματεύσεων; Ἐχω τὴν γνώμη ὅτι μὲ τέτοιους ἀναθεματισμοὺς μᾶλλον μισαλλοδοξία ἐνσημαίνεται παρὰ ὀρθοδοξία διατρανώνεται!

Στόν δεύτερο ἀναθεματισμό, μεταξύ ἄλλων ἀναθεματίζονται καί ὅσοι λέγουν ὅτι ἡ εἰκόνα τῆς Ἁγίας Τριάδος (Σύνθρονο) εἶναι **«μωσαϊκὸ ἀπὸ μαζέματα»**. Τὴν αἴρεση κατασκευάζει αὐτὴ ἡ ἀποψη; Πῶς συμβιβάζεται τὸ ἀνάθεμα ἐπ’ αὐτῆς μετὰ τὸ γεγονός ὅτι οἱ ἴδιοι οἱ ἀναθεματίζοντες πέντε ἀρχιερεῖς στὴν Ἀ΄ Ἐγκύκλιο ἔχουν γράψει καὶ ὑπογράψει ὅτι ἡ εἰκόνα αὐτὴ δὲν προέρχεται ἀπὸ ἐμφάνιση τῆς Ἁγίας Τριάδος αὐτοτελῶς ὅπως ἀκριβῶς εἰκονίζεται, ἀλλὰ ὁ μὲν Πατὴρ ζωγραφίζεται **«ὡς ἀπεκαλύφθη ἐν ὁράσει»** εἰς τὸν προφήτην Δανιὴλ (Δανιὴλ 7, 13) καὶ εἰς τὸν Πρωτομάρτυραν Στέφανον (Πραξ. 7, 55), ὁ δὲ Υἱὸς **«ὡς ἐφανερώθη ἐν σαρκί»** καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα **«ὡς ἐφανερώθη εἰς τὸν Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον κατὰ τὴν Βάπτισιν τοῦ Κυρίου εἰς τὸν Ἰορδάνην»** (σελ. 2 τῆς ὑπ. ἀριθ. 2566/23-1-1992 Ποιμ. Ἐγκυκλίου). Συνεπῶς καὶ οἱ ἴδιοι μαρτυροῦν ὅτι ἡ εἰκόνα αὐτὴ εἶναι σύνθεση διαφορετικῶν ἐμφανίσεων οἱ ὁποῖες ἀποδίδονται ξεχωριστὰ στὸ κάθε πρόσωπο. Πρὸς τὴν λοιπὴν ὁ ἀναθεματισμὸς καὶ ποιὸς ὁ σκοπὸς του; Μήπως τὸ νὰ παρουσιαστῆ ὅτι δὲν πρόκειται γιὰ «μαζέματα» ἀλλὰ γιὰ συνολικὴ καὶ αὐτοτελεῖ τριαδικὴ φανέρωση τοῦ τύπου αὐτοῦ, ὅπως ἡ ἀντίστοιχη στὸν Πατριάρχην Ἀβραάμ; Αὐτὸ θὰ ἦταν ψεῦδος!

Ἐπειτα ἀναθεμάτισαν ὅσους λέγουν ὅτι «ἡ μορφοποίηση τοῦ θεοῦ εἶναι εἰδωλολατρεία καὶ χειρὸν τῆς εἰδωλολατρείας».

Γιατὶ ἀναθεματίζουσαν τὴν θέσιν αὐτὴν;

Μήπως ἡ μορφοποίηση τοῦ θεοῦ εἶναι ὀρθὴ καὶ παραδεκτὴ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν ἢ μήπως σκοπὸς τῆς εἰκόνας τῆς Ἁγίας Τριάδος εἶναι πράγματι «ἡ μορφοποίηση τοῦ θεοῦ»; Ἀσφαλῶς ὄχι! Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς εἶναι ἐπὶ τούτου ἀπολύτως κατηγορηματικὸς: **«Τοῦ ἀοράτου καὶ ἀσωμάτου καὶ ἀπεριγράπτου καὶ ἀσηματίστου Θεοῦ τίς δύναται ποιήσασθαι μίμημα; Παραφροσύνης τοίνυν ἄκρας καὶ ἀσεβείας τὸ σχηματίζειν τὸ θεῖον»** (Ἰω. Δαμασκηνοῦ, «Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς Ὀρθοδόξου πίστεως» Ε.Π.Ε., Τομ. 1ος, σελ. 496) καὶ **«Εἰ μὲν γὰρ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου εἰκόνα ἐποιοῦμεν, ὄντος ἡμαρτάνομεν, ἀδύνατον γὰρ τὸ ἀσώματον καὶ ἀσηματίστον καὶ ἀόρατον καὶ ἀπερίγραπτον σχηματισθῆναι»** (τοῦ αὐτοῦ «Περὶ εἰκόνων» Ε.Π.Ε. Τομ. 3ος σελ. 112) καὶ **«Ὁρᾷς ὡς (ὅτι) τῆς εἰδωλολατρείας ἕνεκα ἀπαγορεύει (ὁ Θεός) τὴν εἰκονογραφίαν καὶ ὅτι ἀδύνατον εἰκονίζεσθαι Θεὸν τὸν ἄποσον καὶ ἀπερίγραπτον καὶ ἀόρατον»**. (τοῦ ἰδίου ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 120) καὶ **«εἰ δὲ θεότητος τῆς ἁΐλου καὶ ἀσωμάτου καὶ ἀοράτου καὶ ἀσηματίστου εἰκόνα τις τολμήσει ποιῆσαι, ὡς ψευδῆ ἀποβαλλόμεθα»**. (ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 126)

Μὲ τὰ ἀνωτέρω συμφωνεῖ καὶ ἡ Ζ΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἡ ὁποία ἐπίσης ἀρνεῖται κάθε μορφοποίηση τοῦ θεοῦ: **«Ἀόρατος γὰρ καὶ ἀπερίγραπτος ἡ θεία φύσις, καὶ ἀσηματίστος· Θεὸν γὰρ οὐδεὶς ἐώρακε πώποτε· αὐτὸς ὁ μονογενῆς ἐξηγήσατο»**. (Πρακτικὰ τῶν Οἰκουμ. Συνόδων, Τομ. Γ΄, σελ. 266) καὶ **«οὐδὲ γὰρ τῆς ἀοράτου θεότητος εἰκόνα, καὶ ὁμοίωμα, ἢ σχῆμα, ἢ μορφήν τινὰ ἀποτυποῦμεν· ἦν οὐδὲ αὐτῶν τῶν ἁγίων ἀγγέλων αἱ ὑπερέχουσαι τάξεις, οὔτε κατανοεῖν, οὔτε ἐξιχνίασαι ὅλως ἰσχύουσιν»**, (ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 297) καὶ **«οὐ γὰρ τὸ θεῖον ἀπλοῦν ὑπάρχον καὶ ἄληπτον μορφᾷς τισὶ καὶ σχήμασιν ἀπεικάζομεν»** (ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 320)

Τὰ ἴδια λέγει καὶ ὁ Ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης: **«Ὅτι μὲν ἀπερίληπτον τὸ θεῖον καὶ ἀπερίγραπτον, προσθήσω δ’ ὅτι καὶ ἄπειρον καὶ ἀόριστον καὶ ἀσηματίστον, καὶ ὅσα διὰ τῆς ἀφαιρέσεως τῶν ἄπερ οὐκ ἔστι, λέγεται παντὶ που δηλόν»** καὶ **«Ἐν γὰρ μόνον πάντῃ ἀπερίγραπτον, τὸ θεῖον· οὐδ’ οὐκ ἔστι περίνοιά τις καταληπτικὴ, οὐδ’ αὖ σημασία ἀκουστικὴ, ὡς ἔχει φύσεως· πρὸς οἷς καὶ ἀποφάσκειται ἡ περιγραφή»** (Ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου, «Λόγοι ἀντιρρητικοὶ κατὰ εἰκονομάχων», Ἐκδόσεις Ἰνδικτος, Ἀντιρρητικὸς Α΄ σελ. 58 καὶ 80).

Πῶς, λοιπὸν, ἀπετολμήθη ὁ ἀναθεματισμὸς τῆς θέσεως ὅτι ἡ «μορφοποίησις τοῦ θεοῦ εἶναι εἰδωλολατρεία», ὅταν οἱ Ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας φωνάζουν ὅτι ἀκριβῶς **«εἰδωλολατρείας ἕνεκα»** ἀπαγορεύεται ἡ μορφοποίησις τοῦ θεοῦ καὶ ὅτι ἂν κάποιος κατασκευάσει τέτοια εἰκόνα **«ὡς ψευδῆ ἀποβαλλόμεθα»**, δηλαδή τὴν ἀπορρίπτουμε ὡς ψεῦδος καὶ συνεπῶς εἰδωλο; Μήπως ἔτσι ἀναθεματίσθη ἡ ὀρθόδοξος διδασκαλία;

Ἄλλος ἀναθεματισμὸς ἐπιβλήθηκε σ’ ὅσους λέγουν ὅτι «Ὁ Ἄναρχος Πατὴρ δὲν ἐνεφανίσθη εἰς κανένα ὄραμα ποτέ, καὶ ὅτι εἰς ὅλα τὰ ὄραματα ἦτο μόνον ὁ Υἱός».

Ὅμως τὴν ἀποψη αὐτὴ τὴν ὑποστηρίζει ἀπερίφραστα καὶ ὁ Ἅγιος Νεκτάριος στὸ βιβλίον του **«ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΙΕΡΑ ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ»**. Συγκεκριμένα γράφει:

«Περὶ τοῦ Ἰεχωβά τοῦ ἀποκαλυφθέντος Θεοῦ ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ ὅτι ἐστὶν ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ οὐχὶ ὁ Πατήρ.»

«Ὅτι ὁ Ἰεχωβά ὁ ἀποκαλυφθεὶς τῷ Μωϋσεῖ Θεὸς ἐστὶν ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, τὸ δευτέρον πρόσωπον τῆς Ἁγίας Τριάδος, καὶ ὅτι οὗτος ἐστὶν ἐν ὅλῃ τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ ἀποκαλυπτόμενος Θεός, θέλομεν ἀποδείξει προσάγοντες τὰ σχετικὰ χωρία τῶν Ἁγίων Γραφῶν, καὶ πιστοῦντες δι' αὐτῶν διὰ παραθέσεως τὴν τοῦ θέματος ἀλήθειαν.

Αἱ ἐκ τῶν χωρίων τῶν Ἁγίων Γραφῶν ἀποδείξεις δύνανται νὰ διακριθῶσιν εἰς δύο τάξεις:

α') Εἰς ἀποδείξεις μαρτυρούσας ὅτι ἅπασαι αἱ θεῖαι ἐμφάνειαι αἱ γινόμεναι κατὰ Παλαιὰν οἰκονομίαν αἱ ἀναφόμεναι ἐν τῇ Παλαιᾷ Γραφῇ ἀναφέρονται ἐν εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ θεῖον πρόσωπον, καὶ

β') Εἰς ἀποδείξεις μαρτυρούσας ὅτι τὸ ἐν τοῦτο θεῖον πρόσωπον ἐστὶν ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ ὁ ἀναλαβὼν καὶ ὁ τελειώσας τὸ ἔργον τῆς Οἰκονομίας, καὶ ὅτι ὁ αὐτὸς ἐστὶν ὁ ἀρχηγὸς τῆς Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης» (σελ. 246-247).

Ἐπειτα, μετὰ ἀπὸ παράθεση σχετικῶν γραφικῶν χωρίων καὶ ἀγιοπατερικῶν ἐρμηνειῶν, ὁ Ἅγιος Νεκτάριος καταλήγει στὸ συμπέρασμα ὅτι: «... Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε εἰρημένων φρονοῦμεν ὅτι ἀπεδείχθη σαφῶς, ὅτι ὁ ἀποκαλυφθεὶς ἐν τῇ Π. Δ. Θεὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἰεχωβά ὁ ὢν, ἦτο τὸ δευτέρον πρόσωπον τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ Πατρὸς ὁ δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐνανθρωπίσας Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, οὗ τῷ ἐλέει πάντες σωθείμεν. Ἀμήν». (ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΙΕΡΑ ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ, Ἐκδόσεις Ῥηγόπουλου, σελ. 256)

Τι συμβαίνει ἀδελφέ Λάμπρο; Ἦταν αἰρετικὸς ὁ Ἅγιος Νεκτάριος μὲ αὐτὰ πού ἔγραψε καὶ ἡ Ἐκκλησία Γ.Ο.Χ. τὸν ἀναθεμάτισε; Μὴ μοῦ πείτε ὅτι δὲν τὸν ἀναθεμάτισε προσωπικὰ ὡς αἰρετικὸ, διότι ἂν αὐτὰ πού πίστευε περὶ ὁράσεων προφητικῶν ἦταν αἰρετικὰ καὶ ἄξια ἀναθέματος, αἰρετικὸς θὰ πρέπει νὰ ἦταν καὶ ὁ ἴδιος. Συγχώρα μὲ Ἅγιο τοῦ Θεοῦ! Ἦ μήπως τὰ ἀναθέματα αὐτὰ γυρίζουν πίσω σ' αὐτοὺς πού ἀκρίτως τὰ ἐκτόξευσαν;

Ἀλλὰ, ἂν ὁ Ἅγιος Νεκτάριος, βάσει τῶν ἀνωτέρω, δὲν «γλίτωσε» τὸ «ἀνάθεμα» τῶν «πέντε ἀρχιερέων», πολὺ φοβᾶμαι ὅτι καὶ ὁ Μέγας Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς εἶχε μπεῖ στὸ «στόχαστρο» καὶ δὲν γνωρίζω ἂν «γλίτωσε»! Αὐτὸ τὸ λέγω διότι κι αὐτὸς ἀποδίδει ὅλες τις θεοφάνειες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ὄχι στὸ Θεὸ Πατέρα, ἀλλὰ ὅπως λέγει χαρακτηριστικὰ, στὸν «μέλλοντα ἔσεσθε», δηλαδὴ στὸν Υἱὸ καὶ Λόγο τοῦ Θεοῦ πού ἔμελλε νὰ σαρκωθεῖ. Νὰ τι ἀκριβῶς λέει: **«Καὶ Ἀδὰμ εἶδε Θεόν καὶ ἤκουσε τῆς φωνῆς τῶν ποδῶν αὐτοῦ περπατοῦντος τὸ δειλινὸν καὶ ἐκρύβη ἐν τῷ παραδείσῳ καὶ Ἰακώβ εἶδε καὶ ἐπάλαισε μετὰ τοῦ Θεοῦ - δῆλον δέ, ὅτι ὡς ἄνθρωπος ἐφάνη αὐτῷ ὁ Θεός -, καὶ Μωσῆς ὡς ὀπίσθια ἀνθρώπου εἶδε καὶ Ἡσαΐας ὡς ἄνθρωπον εἶδε καθήμενον ἐπὶ θρόνου, καὶ Δανιὴλ ὁμοίωμα ἀνθρώπου εἶδε καὶ ὡς Υἱὸν ἀνθρώπου ἐλθόντα ἐπὶ τὸν Παλαιὸν τῶν ἡμερῶν. Καὶ οὐ φύσιν Θεοῦ εἶδι τις, ἀλλὰ τὸν τύπον καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ μέλλοντος ἔσεσθε· ἔμελλε γὰρ ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ ὁ ἀόρατος ἄνθρωπος γίνεσθαι ἐν ἀληθείᾳ, ἵν' ἐνωθῇ τῇ φύσει ἡμῶν καὶ ὁραθῇ ἐπὶ γῆς.**

Προσεκύνησαν οὖν πάντες οἱ ἰδόντες τὸν τύπον καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ μέλλοντος».(Ιω. Δαμασκηνοῦ, Περὶ εἰκόνων, Λόγος Γ', Ε.Π.Ε., Τομ. 3ος σελ. 238).

Νά, ἀδελφέ μου, γιατί σᾶς ἔγραψα ὅτι θέσεις πού ἀναθεματίστηκαν τὸ 1997 διεπίστωσα τώρα ὅτι εἶναι θέσεις Ἁγίων καὶ διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας!

Συνεχίζοντας, ἀναθεμάτισαν αὐτοὺς πού «δὲν δέχονται νὰ εἰκονίζεται τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐν εἶδει Περιστερᾶς, εἰς οὐδεμίαν ἄλλην εἰκόνα, ἐκτὸς τῆς Βαπτίσεως τοῦ Χριστοῦ».

Τὴν ἀνωτέρω, ὅμως, θέση τὴν ἔχει ἐκφράσει ὡς ἀπόφανση τῆς Ἐκκλησίας ἡ Πανορθόδοξος Σύνοδος πού ἔγινε στὴ Μόσχα τὸ 1666-1667. Συγκεκριμένα ἀναφέρεται στὰ πρακτικά της: **«Καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα οὐκ ἔστι φύσει περιστερά, ἀλλὰ φύσει Θεὸς ἐστὶ, καὶ τὸν Θεὸν οὐδεὶς εἶδεν, ὡς Ἰωάννης ὁ Εὐαγγελιστὴς μᾶς μαρτυρεῖ. Λοιπὸν ἐὰν εἰς τὸν Ἰορδάνην, εἰς τὴν βάπτισιν τοῦ Χριστοῦ, ἐφάνη τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἐν εἶδει περιστερᾶς, καὶ διὰ τοῦτο μόνον ἐκεῖ εἰς τὴν βάπτισιν πρέπει νὰ ζωγραφίζεται τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἐν εἶδει περιστερᾶς, εἰς δὲ ἄλλο μέρος ὁ ἔχων σύνεσιν δὲν θέλει ζωγραφίσει τὸ ἅγιον Πνεῦμα ὡσὰν περιστεράν, διότι εἰς τὸ Θαβώριον ὄρος ὡσὰν σύννεφον**

ἐφάνη, εἰς δὲ τὴν Πεντηκοστὴν ἐν εἶδη πυρίνων γλωσσῶν καὶ ἄλλοτε ἄλλως». (Αρχιμ. Καλλινίκου Δελικάνη, Πατριαρχικῶν ἐγγράφων, Κων/πολις, 1905, Τομ. 3ος σελ. 165)

Λοιπόν, στὸν κατάλογο τῶν «ἀναθεματισμένων» προστέθηκε καὶ μιὰ Πανορθόδοξη Σύνοδος, μαζί μ' ὄλους τοὺς συμμετέχοντες καὶ ὑπογράψαντες (Πατριάρχες, ἐπισκόπους κ.λ.π.) καθὼς καὶ με ὅσους τὴν ἀποδέχτηκαν.

Δὲν εἶναι ὅμως λίγοι αὐτοὶ ποὺ τὴν ἀποδέχτηκαν. Οὐσιαστικῶς τὴν ἀποδέχτηκε ἡ Ἐκκλησία ὅλη, διότι τὸ ἔργο ποὺ ἡ Σύνοδος ἐκείνη ἐπιτέλεσε εἶναι πολὺ σημαντικό, ἀφοῦ διόρθωσε τὰ ἄτοπα ποὺ εἶχαν παρεισφρήσει στὴν Ῥωσικὴ Ἐκκλησία! Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Πατριάρχης Δοσίθεος τῶν Ἱεροσολύμων τὸ 1982 τὴν ἐπικύρωσε μὲ πατριαρχικὸ του γράμμα, ὅπου μεταξὺ ἄλλων γράφεται «... ἀποφαινόμεθα ὅτι τὰ λοιπὰ πάντα τὰ ὑπ' ἐκείνης τῆς ἱέρας Συνόδου διαπραχθέντα μείνωσιν ἀμετακίνητα καὶ ἀμετάτρεπτα, ὡς καλῶς καὶ νομίμως γεγονότα· ἡ γὰρ Σύνοδος ἀδιάβλητός ἐστιν...»* (Χρυσοστόμου Παπαδόπουλου «Οἱ Πατριάρχαι Ἱεροσολύμων ὡς πνευματικοὶ χειραγωγοὶ τῆς Ῥωσίας», Ἱεροσόλυμα, 1907, σελ. 179-180).

Παρὰ ταῦτα στὴν Ἐκκλησία μας ἡ Σύνοδος αὐτὴ, ἂν καὶ Πανορθόδοξος καὶ με ἐπικύρωση τοῦ περιφήμου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Δοσιθέου, παρουσιάσθηκε ὡς «ἀμφίβολος», «παράνομος» καὶ «κληστική» (βλέπε: «Ἡ Ἁγία Τριάς εἰς τὴν Ὁρθόδοξον εἰκονογραφίαν» - ἔκδοσις Γέροντος Κλήμεντος καὶ τῆς Συνοδείας αὐτοῦ - Κατουνάκια Ἁγίου Ὁρους, 1991, σελ. 25, 26), παρουσιάσθηκε δηλαδή, ὅχι ὅπως τὴν εἶδε ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἀλλ' ὅπως τὴν ἔβλεπαν οἱ λεγόμενοι «Παλαιόπιστοι», οἱ ὅποιοι δὲν τὴν δέχτηκαν καὶ ἔκαναν σχίσμα ἀναθεματίζοντας ὅλα τὰ Πατριαρχεῖα, καὶ ἐμμένοντες, γεμᾶτοι ζῆλο οὐ κατ' ἐπίγνωσιν, στὰ σφάλματα ποὺ ἡ Σύνοδος διόρθωσε. Ἄρά γε, ἀδελφε Λάμπρο, ἡ δική μας στάση ἀπέναντι στὴν Σύνοδο αὐτὴ ποιὸς ἀκολουθεῖ; Τὴν Ὁρθόδοξην Ἐκκλησίαν ἢ τοὺς σχισματικούς «Παλαιοπίστους»; Ὁ νοὼν νοεῖτω!

Ἄλλος ἀναθεματισμὸς ἐπιβλήθηκε σ' αὐτοὺς ποὺ φρονοῦν ὅτι «εἶναι παράλογο νὰ εἰκονίζεται ὁ Κύριος Σαβῶθ, (δηλ. ὁ Πατὴρ), διότι ἔτσι γίνεται προσπάθεια ἀπεικονίσεως τῆς «θεϊκῆς φύσεως»».

Καὶ αὐτὸς ὁ ἀναθεματισμὸς ἀναθεματίζει τὴν παραπάνω ἀναφερθεῖσα Πανορθόδοξο Σύνοδο τοῦ 1666-7, διότι αὐτὴ ἀπαγορεύει τὴν ἀπεικόνιση τοῦ Ἀνάρχου Πατρὸς. Συγκεκριμένα στὸ ΝΑ' Κεφάλαιο, Περί ζωγράφων καὶ εἰκόνων, ἡ Σύνοδος ἀποφαίνεται: **«κωλύομεν τὰς ἀχαμνὰς καὶ ἀμαθεῖς ζωγραφίας ἀνεπιστημόνων καὶ ματαιοφρόνων ἀνδρῶν, καὶ θέλομεν ὅτι ἀπὸ τοῦ νῦν κάποιος ὅπου ἐσυνείθισαν ἀφ' ἐαυτῶν νὰ ζωγραφίσουν ἁγίας εἰκόνας, χωρὶς καμμίαν μαρτυρίαν καὶ ἀληθινὴν παράδοσιν, π.χ. τὸν Κύριον Σαβῶθ εἰς πολυποικίλα καὶ διάφορα εἶδη, καὶ ποιᾶς ἄλλας συνθέσεις παραξένους ... ἐμποδίζομεν. Ὅρίζομεν δὲ ἀπὸ τοῦ νῦν τὴν εἰκόνα τοῦ Κυρίου Σαβῶθ πλεον μὴ ζωγραφίζεσθαι οὔτε εἰκονίζεσθαι, διότι τὸν Κύριον Σαβῶθ (ἡγουν τὸν πατέρα) οὐδεὶς εἶδε ποτὲ φανέντα ἐν σαρκί, ἀλλὰ τὸν Χριστὸν μόνον χρωματίζομεν, καθὼς ἐφάνη μετὰ σαρκὸς ἐπὶ γῆς, καὶ οὐχὶ κατὰ τὴν θεότητα, ὡς ὅτι ἐστὶ καὶ ἀπερίγραπτος ὁμοῦ καὶ ἀσχημάτιστος ἢ θεότης αὐτῆ»** (Αρχιμ. Καλλινίκου Δελικάνη - Πατριαρχικῶν ἐγγράφων, Κων/πολις, 1905, Τομ. Γ', σελ. 163,).

Σήμερα ποὺ ἡ εἰκόνα τοῦ Ἀνάρχου Πατρὸς εἶναι τόσο διαδεδομένη καὶ συνηθισμένη, μᾶς εἶναι πράγματι παράξενη ἡ θέση τῆς Συνόδου αὐτῆς. Κι ὅμως ἡ Σύνοδος λέει ὅτι τότε, τὸ 1666, ἡ εἰκόνα τοῦ Ἀνάρχου Πατρὸς γινόταν **«χωρὶς καμμίαν μαρτυρίαν καὶ ἀληθινὴν παράδοσιν»**, ἦταν, δηλαδή, μιὰ αὐθαίρετη καινοτομία, ἡ ὁποία, ὅπως φαίνεται εἶχε πάρει διαστάσεις. Ἐπιπλέον, ἡ Σύνοδος ἀπαγορεύει τὴν εἰκόνιση τοῦ Ἀνάρχου Πατρὸς διότι **«οὐδεὶς εἶδε (αὐτόν) ποτὲ φανέντα ἐν σαρκί»**. Βλέπουμε ὅτι ἡ Σύνοδος, μιὰ μόνο δυνατότητα παραδέχεται γιὰ τὴν ἀπεικόνιση. Τὴν ἐνσάρκωση. Κατὰ τὴν Σύνοδο, ἐφ' ὅσον ὁ Πατὴρ δὲν σαρκώθηκε, δὲν μπορεῖ νὰ εἰκονισθεῖ!

Τὰ ἴδια φρονοῦσε καὶ ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Β' Πάπας Ῥώμης, γι' αὐτὸ καὶ ἔγραφε πρὸς τὸν πρῶτο εἰκοναμάχο Βασιλέα Λέοντα τὸν Ἰσαυρο: **«Διὰ τὸν Πατέρα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ οὐχ**

* Ὁ Πατριάρχης Δοσίθεος στὸ γράμμα του αὐτὸ συγχώρησε τὸν καθαιρεθέντα ὑπὸ τῆς Συνόδου τοῦ 1666, Πατριάρχη Μόσχας Νίκωνα (καθαιρέθηκε ὄχι γιὰ λόγους πίστεως, ἀλλὰ ἐν σχέσει με τὴν διένεξή του με τὸν Τσάρο), τὰ δὲ ὑπόλοιπα τῆς Συνόδου ἐπικύρωσε ὡς νόμιμα!

ιστοροῦμεν καὶ ζωγραφοῦμεν; ἐπειδὴ οὐκ οἶδαμεν, τίς ἐστίν, καὶ Θεοῦ φύσιν ἀδύνατον ιστορῆσαι καὶ ζωγραφῆσαι. καὶ εἰ ἐθεασάμεθα καὶ ἐγνωρίσαμεν, καθὼς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, κακεῖνον ἂν εἶχομεν ιστορῆσαι καὶ ζωγραφῆσαι». (Πρακτικά τῶν Οἰκουμ. Συνόδων, Ἔκδοσις Καλύβης Τιμίου Προδρόμου Ἱερᾶς Σκήτης Ἁγίας Ἄννης, Ἅγιον Ὄρος, Τομ. Γ', σελ. 211).

Εἶναι φανερό ὅτι καὶ ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Β΄ Πάπας Ῥώμης, μία δυνατότητα εἰκονίσεως τοῦ Πατρὸς θὰ ἀναγνώριζε. Τό νὰ γίνῃ ὁρατὸς ὅπως ὁ Υἱὸς Του, δηλαδὴ νὰ σαρκωθεῖ.

Μὲ λίγα λόγια καὶ ὁ Ἅγιος αὐτός, (ὁ ὁποῖος δὲν εἶναι «τυχαῖος», εἶναι ἀπολογητὴς τῆς προσκυνήσεως τῶν ἱερῶν εἰκόνων κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς εἰκονομαχίας, καὶ οἱ ἐπιστολὲς του ἀνεγνώσθησαν κατὰ τὴν Ζ΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδο ὡς ὀρθόδοξες μαρτυρίες), καὶ ἡ Πανορθόδοξος Σύνοδος τοῦ 1666 συμφωνοῦν ὅτι εἶναι ἀδύνατη ἡ εἰκόνιση τοῦ Ἀνάρχου Πατρὸς, διότι ὁ Ἄναρχος Πατὴρ εἶναι ἄσαρκος καὶ συνεπῶς ἀπερίγραπτος - ἀνεικόνιστος. Ἡ ἔννοια αὐτή, δὲν ἐναρμονίζεται πλήρως μὲ τὴν φράση τοῦ Μ. Μαξίμου «ἐκτὸς τῆς σαρκώσεως οὐδεμία εἰκόνισις;» Ἀλλὰ κι αὐτὴ ἡ φράση ἔχει ἀναθεματισθεῖ!

Πάντως γεννῶνται τὰ ἐρωτήματα:

Γιατί, τόσο ὁ Ἅγιος Γρηγόριος Πάπας Ῥώμης ὁ Β΄, ὅσο καὶ ἡ Πανορθόδοξη Σύνοδος τοῦ 1666 δὲν παραδέχονται καὶ τὴν δυνατότητα ἀπεικονίσεως τοῦ Ἀνάρχου Πατρὸς μὲ βάση τίς προφητικὲς ὁράσεις τῶν θεοφανειῶν; Γιατί στηρίζουν τὴν ἄρνηση δυνατότητος εἰκονίσεως τοῦ Πατρὸς στὴν παραδοχὴ τῆς δυνατότητος εἰκονίσεως τοῦ Υἱοῦ, λόγω μόνο τῆς σαρκώσεως; Δὲν θὰ μπορούσαν νὰ «ἀλλάξουν» τρόπο εἰκονίσεως καὶ ἀπὸ τὴν εἰκόνιση πὸν βασίζεται στὴ σάρκωση, -τὴν πραγματικὴ δηλαδὴ εἰκόνιση,- νὰ «μεταπηδήσουν» στὴν «συμβολικὴ εἰκόνιση» (ὅπως κάνουμε ἐμεῖς ἀπὸ τὸ 1992 καὶ μετὰ) θεμελιώνοντας ἔτσι τὴν δυνατότητα εἰκονίσεως τοῦ Ἀνάρχου Πατρὸς; Γιατί δὲν εἰσέρχονται καθόλου σ' αὐτὴ τὴ λογικὴ;

Δὲν γνωρίζω ἂν θὰ βρῶ ἢ θὰ πάρω ἀπάντηση σ' αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα. Πάντως ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἀναθεματισμὸ, ὑπάρχει κι ἄλλος πὸν μᾶλλον «ὑπόκειται» σ' αὐτόν. Αὐτός εἶναι ὁ γνωστὸς ἐκκλησιαστικὸς συγγραφεὺς τοῦ ΙΗ΄ αἰῶνα, ὁ ἱεροδιάκονος Μακάριος ὁ Πάτριος ὁ Καλογεραῦς. Αὐτός «τὰ βάζει» μὲ τοὺς Παπικοὺς ἐπειδὴ, μαζί μ' ὅλα τὰ ἄλλα, εἰκονίζουν καὶ τὸν ἀόρατο Πατέρα. Γράφει λοιπὸν: **«Εἶναι Χριστιανοὶ αὐτοί, πὸν ἀντίθετα πρὸς τὴν Ζ΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδο, ἀναπαριστάνουν τὸν ἀόρατο Πατέρα;»** (Ὁμιλία στὴν ἑορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, Εὐαγγελικὴ Σάλπιγξ, σελ. 325).

Ὁ Μακάριος ὁ Πάτριος θεωρεῖ τὴν εἰκονογράφηση τοῦ Πατρὸς ἀντίθετη μὲ τὴν Ζ΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδο! Ἀντίθετα ἐμεῖς, οἱ Γ.Ο.Χ. Ἑλλάδος, τὴν θεωροῦμε ἀπολύτως σύμφωνη! Μάλιστα ἀναθεματίζουμε ὅποιον δὲν συμφωνεῖ μαζί μας! Ὅσο ὅμως κι ἂν ψάξει κανεὶς στὰ πρακτικά, ἀλλὰ καὶ στὸν ὄρο τῆς Ζ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, πουθενὰ δὲν θὰ βρεῖ ἀναφορὰ βεβαιωτικὴ τῆς εἰκονίσεως τοῦ Ἀνάρχου Πατρὸς. Ἀντιθέτως θὰ δεῖ ὅτι ὅλο τὸ πνεῦμα καὶ τὸ νόημα τῆς Ζ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου βεβαιώνει καὶ στηρίζει τὴν εἰκόνιση τοῦ σαρκωθέντος, καὶ κατὰ συνέπειαν περιγραφτοῦ κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, Θεοῦ Λόγου, τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Θὰ δεῖ, ἀκόμη, ὅτι οἱ Πατέρες τὴν εἰκόνιση τοῦ Χριστοῦ σὲ κανένα ἄλλο ἐπιχείρημα (δηλ. προτυπώσεις Π. Διαθήκης, Προφητικὲς ὁράσεις, θεοφάνειες) δὲν τὴν θεμελίωσαν, παρὰ μόνο στὴν πραγματικὴ σάρκωσή του μὲ τὴν ὁποία ἔγινε ὁρατὸς καὶ περιγραφτός.*

Γεννᾶται λοιπὸν ἡ ἀπορία:

Ἄν, ὅπως ἐμεῖς ἰσχυρισθήκαμε κατὰ τῶν «ἀνδρεϊκῶν», οἱ προφητικὲς ὁράσεις καὶ οἱ θεοφάνειες εἶναι δυνατόν νὰ κατοχυρώσουν τὴν εἰκόνιση τοῦ Ἀνάρχου Πατρὸς, γιατί οἱ Πατέρες τῆς Ζ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ γενικῶς οἱ Πατέρες ὅλης τῆς περιόδου τῆς εἰκονομαχείας δὲν χρησιμοποίησαν καθόλου αὐτὰ τὰ ἐπιχειρήματα γιὰ τὴν εἰκόνιση τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' ἐπέμειναν κατοχυρώνοντας τὴν εἰκόνισή του στὴν σάρκωση; Πῶς γίνεται οἱ θεοφάνειες τῆς Π. Διαθήκης νὰ κατοχυρώνουν ἀπόλυτα (κατ' ἐμᾶς) τὴν εἰκόνιση τοῦ Θεοῦ Πατρὸς, ἀλλὰ ἀντιθέτως νὰ μὴ κατοχυρώνουν καθόλου (κατὰ τὴν Ζ΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδο καὶ τοὺς παλαιοὺς πατέρες) τὴν εἰκόνιση

* Οἱ θεοφάνειες δὲν προσδίδουν τὸ ἰδίωμα τοῦ περιγραφτοῦ στὸν Θεό. Μόνο ἡ σάρκωση τοῦ Θεοῦ Λόγου προσέδωσε τὸ ἰδίωμα αὐτὸ στὴν ὑπόστασή Του. Ἔτσι ὁ σεσαρκωμένος Θεὸς Λόγος - Χριστὸς εἶναι ἀπερίγραπτος κατὰ τὴν θεότητα καὶ περιγραφτός κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα.

τοῦ Θεοῦ Λόγου, ἐκτός - ἀνεξαρτήτως τῆς σαρκώσεώς του; Γιατί ὁ Θεὸς Λόγος ἔχει «ἀνάγκη» τὴν σάρκωσή του γὰρ νὰ εἰκονισθεῖ, ἐνῶ ὁ Πατὴρ δὲν ἔχει τέτοια «ἀνάγκη» καὶ εἰκονίζεται χωρὶς αὐτὴ; Ἡ Ζ΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἀναφέρει κατηγορηματικῶς ὅτι χωρὶς τὴν σάρκωση ὁ Χριστὸς δὲν θὰ εἰκονιζόταν. Συγκεκριμένα, στὴν Δ΄ Πράξη τῆς, ἀνεγνώσθη ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Πάπα Ῥώμης πρὸς τὸν Ἅγιο Γερμανὸ Κων/πόλεως ὅπου γράφεται «... ἡ τῶν ἁγίων ὁμήγουρις θεοβούλως τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦτο τὸ κεφάλαιον παρέδωκεν, ὥστε ἐν ταῖς ἀπάντων ὄψεσι, καὶ ἐν ταῖς χρωματουργίαις τὸν σεπτὸν καὶ ἅγιον χαρακτῆρα κατὰ τὸ ἀνθρώπινον τοῦ αἵροντος τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου ἀναστηλοῦσθαι· δι' αὐτοῦ τὸ τῆς ταπεινώσεως ὕψος τοῦ Θεοῦ Λόγου κατανοοῦντες καὶ πρὸς μνήμην τῆς ἐν σαρκὶ πολιτείας, τοῦ τε πάθους αὐτοῦ, καὶ τοῦ σωτηρίου θανάτου χειραγωγούμενοι, καὶ τῆς ἐντεῦθεν γενομένης τῷ κόσμῳ ἀπολυτρώσεως. καὶ οὐδὲν ἐντεῦθεν τῶν θείων ἀσύμφωνον. Εἰ γὰρ αἱ προφητικαὶ ἀναρρήσεις οὐκ εἰλήφασιν τὴν περαίωσιν, μὴ γραφέσθω τὰ πράγματα πρὸς ἔνδειξιν τῶν μήπω γεγενημένων. Τουτέστιν, εἰμὴ ἐσαρκώθη ὁ Κύριος, μὴ τυπούσθω ἢ κατὰ σάρκα ἁγία εἰκὼν αὐτοῦ.» (Πρακτικά... Τόμος Γ΄, σελ. 295). Τί συμβαίνει ἀδελφὲ Λάμπρο; Εἶναι δυνατόν ἡ Ζ΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος νὰ παραδέχεται μὲν ὅτι, ἂν δὲν εἶχε σαρκωθεῖ, δὲν θὰ εἰκονιζόταν ὁ Θεὸς Λόγος, δηλ. ὁ Χριστὸς, καθ' ὃ ἄσαρκος - ἀπερίγραπτος, ἐνῶ παραλλήλως, (ὅπως ἐμεῖς ἰσχυρισθήκαμε κατὰ τῶν «ἀνδρεϊκῶν»), νὰ παραδέχεται ὅτι εἰκονίζεται ὁ ἄσαρκος Πατὴρ; Ὁμολογῶ ὅτι «τὰ ἔχω χαμένα»!.

Ἐφ' ὅσον ὁ Θεὸς Πατὴρ, ὁ ἄσαρκος, πρέπει ὑποχρεωτικῶς (ἔτσι ἰσχυρισθήκαμε κατὰ τῶν «ἀνδρεϊκῶν») νὰ εἰκονίζεται βάσει τῶν προφητικῶν ὁράσεων, γιατί ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς λέει κατηγορηματικῶς: «... ὅταν ἴδῃς διὰ σὲ γενόμενον ἄνθρωπον τὸν ἀσώματον, τότε δράσεις τῆς ἀνθρωπίνης μορφῆς τὸ ἐκτύπωμα· ὅταν ὁρατὸς σαρκὶ ὁ ἀόρατος γένηται, τότε εἰκονίσεις τὸ τοῦ ὁραθέντος ὁμοίωμα· ὅτε ὁ ἀσώματος καὶ ἀσχημάτιστος ἄποσός τε καὶ ἀπήλικος καὶ ἀμεγέθης ὑπεροχῇ τῆς ἑαυτοῦ φύσεως ὁ ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων μορφὴν δούλου λαβὼν ταύτη συσταλῇ πρὸς ποσότητά τε καὶ πηλικότητα καὶ χαρακτῆρα περίθηται σώματος, τότε ἐν πίναξιν χάραττε καὶ ἀνατίθει πρὸς θεωρίαν τὸν ὁραθῆναι καταδεξάμενον» (Ἰω. Δαμασκηνοῦ - Περὶ εἰκόνων, Λόγος Α΄ Ε.Π.Ε. Τομ. Γ΄ σελ. 32). Μήπως ὁ Ἅγιος ἦταν ἀθεολόγητος ἢ δὲν γνώριζε τὸ περιεχόμενο τῶν Προφητικῶν ὁράσεων; Ἀσφαλῶς, καὶ μέγας Θεολόγος ἦταν, καὶ τὸ περιεχόμενο τῶν προφητικῶν ὁράσεων τὸ γνώριζε, γι' αὐτὸ καὶ ὅπως εἶδαμε, τὸ χαρακτήρισε ὡς «εἰκόνα τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι» δηλαδὴ τοῦ Χριστοῦ, περὶ τοῦ ὁποίου οἱ προφητεῖες πράγματι «εἰλήφασιν τὴν περαίωσιν» καὶ ἔτσι δικαίως γίνονται οἱ εἰκόνες Του «Πρὸς πίστωσιν τῆς ἀληθινῆς καὶ οὐ κατὰ φαντασίαν τοῦ Θεοῦ Λόγου ἐνανθρωπίσεως», ὅπως χαρακτηριστικὰ ἀποφαίνεται ὁ Ὅρος τῆς Ζ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου (Πρακτικά ... Τομ. Γ΄, σελ. 374). Ἄν τὸ περιεχόμενο τῶν προφητικῶν ὁράσεων ἐδικαίωνε τὴν εἰκόνιση τοῦ Θεοῦ, δὲν νομίζω ὅτι ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς θὰ μιλοῦσε τόσο ξεκάθαρα ὅτι: «Πάλαι μὲν ὁ Θεὸς ὁ ἀσώματος τε καὶ ἀσχημάτιστος οὐδαμῶς εἰκονίζετο, νῦν δὲ σαρκὶ ὀφθέντος Θεοῦ καὶ τοῖς ἀνθρώποις συναναστραφέντος εἰκονίζω Θεοῦ τὸ ὀρώμενον». (Ἰω. Δαμασκηνοῦ - Περὶ εἰκόνων, Λόγος Α΄ - Ε.Π.Ε., Τομ. Γ΄, σελ. 42). Ἀσφαλῶς ὡς «Θεοῦ τὸ ὀρώμενον» δὲν ἐννοεῖ ὁ Ἅγιος τὰ προφητικὰ ὁράματα!

Εἶναι εἰκομαχικὰ αὐτὰ ἀδελφὲ Λάμπρο;

Ἄν εἶναι εἰκονομαχικὰ αὐτά, τότε θὰ πρέπει νὰ φθάσουμε στὴν παρανοικὴ κατάστασι νὰ θεωρήσουμε τοὺς μεγάλους προμάχους τῆς Ἐκκλησίας ὑπὲρ τῶν ἱερῶν εἰκόνων, ὡς «ἀρχιεικονομάχους» καὶ διδασκάλους τῶν σημερινῶν «νεοεικονομάχων»! Θεὸς φυλάξοι! Μακρὰ ἀπὸ μᾶς κάτι τέτοιο!

Ἀλλὰ ἐπειδὴ μέγας «καυγὰς» ἔγινε γιὰ τὶς προφητικὰς ὁράσεις, νομίζω ὅτι καὶ ἐπ' αὐτοῦ οἱ ἀναθεματισμοὶ δὲν «πολυστέκουν».

Αὐτὸ τὸ λέω διότι ἀπὸ τὴν πλευρά μας (τὴν πλευρὰ τῶν πέντε ἀρχιερέων) ἐξ' ἀρχῆς θεωρήθηκε ὅτι οἱ προφητικὰς ὁράσεις (καὶ μάλιστα ὅλες ἀνεξαιρέτως) πρέπει νὰ ζωγραφίζονται πιστὰ, ὅπως ἀκριβῶς περιγράφονται στὴν Ἁγία Γραφή καὶ ὅτι οἱ ἀρνούμενοι νὰ εἰκονίσουν κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο τὶς ὁράσεις ἀναθεματίζονται, ἀπὸ τὰ Συνοδικὰ τῆς Ζ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Σὰς θυμίζω τὸ πόρισμα τῆς συνάξεως Θεολόγων τὸ ὁποῖο κι ἐσεῖς ὑπογράψατε: «... ὅ,τι καὶ ὅπως φανερώνονται ἐγγράφως τὰ γεγονότα (καὶ οἱ ὁράσεις τῶν Προφητῶν) εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφήν, ἔτσι ἀκριβῶς θὰ πρέπει νὰ ἀναζωγραφοῦνται. Ἄρα, ὅ,τι εἶδον καὶ περιέγραψαν οἱ Προφῆται,

άγιογραφείται και οι άρνούμενοι την εικόνα ή όποια προκύπτει από άγιογραφικήν διήγησιν (ώς αι Προφητικά όράσεις εις τὸ σύνολόν τους) αναθεματίζονται. (Πόρισμα των: Γεωργ. Γλετζάκου, Π. Αλεξόπουλου, Λάμπρου Κτενά, Άποστ. Βρακάτου και Άθανασίου Συντζιρμα, εις την Σύναξιν τῶν Θεολόγων, εις Περιστέρι τὴν 19-3-95).

Ἡ άνωτέρω θέση παρουσιάστηκε ὡς άποτελοῦσα **«πάγιον και άμετάβλητον θέσιν τῆς Ἐκκλησίας μας»**, ὅπως λέει τὸ πόρισμα παρακάτω.

Όμως για νά εἶναι μιὰ θέση, πράγματι θέση τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νά έπαληθεύεται από τὴν μαρτυρία τῆς έφαρμογῆς τῆς μέσα στὴν ιστορία και τὴν ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, ειδάλλως ἡ θέση αὐτὴ δέν εἶναι παρὰ μιὰ ὑποκειμενικὴ έρμηνεία, άβάσιμη και άνεφάρμοστη.

Ἐρωτῶ λοιπόν.

Υπάρχουν στοιχεῖα πὸν νά μαρτυροῦν με τρόπο κατηγορηματικὸ και βέβαιο ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μέσα στὴν ιστορία και τὴν ζωὴ τῆς στὸ διάβα τῶν αἰῶνων εἰκόνιζε τὶς όράσεις τῶν προφητῶν με τὸν τρόπο πὸν λέει τὸ πόρισμα, δηλαδή **«ὅτι και ὅπως»** φανερώθηκε και μάλιστα **«αι προφητικά όράσεις εις τὸ σύνολό τους»**;

Ἐρωτῶ επίσης.

Ἐγινε τέτοιου εἶδους μελέτη τῆς εἰκονογραφικῆς παραδόσεως περι προφητικῶν όράσεων πρὶν έξαχθεῖ τὸ ὡς άνω πόρισμα;

Ἐχω αὐτὲς τὶς άπορίες, διότι ἡ έλαχιστότης μου παρότι ψάχνω νά βρῶ εἰκόνες τῶν προφητικῶν όράσεων, ὅπως τὶς θέλει τὸ πόρισμα τῶν ὡς άνω Θεολόγων, τὸ ὅποιο παρουσιάστηκε και σὲ συνοδικά κείμενα ὡς θέση τῆς Ἐκκλησίας, δέν βρίσκω οὔτε μιὰ εἰκόνα νά περιγράφει προφητικὴ ὄραση ὅπως άκριβῶς αναφέρεται στὴν Ἁγία Γραφή. Ἐπίσης ὅσο κι ἂν ψάχνω δέν βρίσκω τίποτε πὸν νά μαρτυρεῖ ὅτι οἱ Προφητικὲς όράσεις εἰκονογραφήθηκαν στὸ σύνολό τους, δηλαδή ὅλες και με ὅλα τὰ στοιχεῖα τους.

Ψάχνοντας στὴν Ἁγία Γραφή εἶδα ὅτι οἱ Προφητικὲς όράσεις εἶναι πάρα πολλές, τὰ δὲ στοιχεῖα τους «ὅτι και ὅπως» φανερώθηκαν εἶναι πραγματικά άδύνατο νά εἰκονισθοῦν. Ὁ Προφ. Ἀμῶς εἶδε δύο όράσεις, ὁ Προφ. Ζαχαρίας εἶδε ὀκτώ, ὁ Προφ. Ἡσαΐας εἶδε δύο, ὁ Προφ. Ἱερεμίας μιὰ ὄραση, ὁ Προφ. Ἰεζεκιήλ εἶδε πέντε, και ὁ Προφ. Δανιήλ εἶδε τρία όράματα. (Δέν ξέρω ἂν μοῦ διέφυγε κάποια).

Ἀπ' ὅλα αὐτά, έλάχιστα στοιχεῖα υπάρχουν σὲ εἰκόνες, κι αὐτὰ εἶναι άποσπασματικά και εἰκονίζονται με τρόπο **ὄχι** άκριβῶς σύμφωνο με τὴν διήγησιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς!

Αὐτὸ γίνεται και για τεχνικὸς λόγους.

Ἐπὶ παραδείγματι, πῶς νά εἰκονίσεις τὰ άκόλουθα;

«... και ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου και εἶδον και ἰδοὺ άνήρ εἷς ένδεδυμένος βαδδίν, και ἡ ὀσφὺς αὐτοῦ περιεζωσμένη έν χρυσίῳ Ὡφάζ, και τὸ σῶμα αὐτοῦ ὡσεὶ θαρσίς, και τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ ὄρασις άστραπῆς, και οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡσεὶ λαμπάδες πυρός, και οἱ βραχίονες αὐτοῦ και τὰ σκέλη ὡς ὄρασις χαλκοῦ στίλβοντος...» (Δανιήλ, Κέφ. Ι, στιχ. 5-6).

Ἐχετε δεῖ ποτὲ τέτοια εἰκόνα; Ἐγὼ ὄχι! Μήπως τουλάχιστον εἶδατε εἰκόνα τῆς παρακάτω όράσεως;

«... και ἰδοὺ τάλαντον μολύβου έξαιρόμενον, και ἰδοὺ γυνὴ μιὰ εκάθητο έν μέσω τοῦ μέτρου. Καὶ εἶπεν, (ὁ άγγελος) αὐτὴ έστιν ἡ άνομία· και ἔρριψεν αὐτὴν εις μέσον τοῦ μέτρου και ἔρριψεν τὸν λίθον τοῦ μολύβου εις τὸ στόμα αὐτῆς. Καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου και εἶδον και εἶδου δύο γυναῖκες εκπορευόμεναι, και πνεῦμα έν ταῖς πτέρυξιν αὐτῶν, και αὐται εἶχον πτέρυγας ὡς πτέρυγας ἔποπος (τσαλαπετεινοῦ)...». (Ζαχαρίας, Κέφ. Ε', στιχ. 7,8,9).

Νομίζω ὅτι δέν θὰ έχετε δεῖ, ὅπως επίσης νομίζω ὅτι δέν θὰ υπάρχει!

Ἐρωτῶ και πάλι.

Πῶς γίνεται νά εἶναι (κατ' έμᾶς) θέση τῆς Ἐκκλησίας τὸ νά επιβάλλεται ἐπὶ ποινῇ αναθέματος ἡ εἰκόνιση ὄλων άπαραιτήτως τῶν προφητικῶν όράσεων, ὅπως άκριβῶς περιγράφονται στὴν Ἁγία Γραφή και με ὅ,τι άκριβῶς περιλαμβάνεται σ' αὐτὲς, αλλά παρ' ὅλα αὐτὰ νά μην υπάρχει οὔτε μιὰ τέτοια εἰκόνιση μ' αὐτὰ τὰ δεδομένα;

Ἄν οἱ εἰκονίσεις τῶν προφητικῶν όράσεων, ἔτσι ὅπως λέει τὸ πόρισμα, ἦταν νόμος τῆς Ἐκκλησίας, δέν θὰ ἔπρεπε νά εἶναι γεμάτος ὁ τόπος από τέτοιες εἰκόνες;

Αλλά και πού βρήκαμε εμείς ότι τὸ Συνοδικὸ ἀναθεματίζει ὅσους δὲν εἰκονίζουν τὶς προφητικὲς ὁράσεις κατὰ τὸ γράμμα τῆς διηγήσεως;

Τὸ Συνοδικὸ εἶναι ξεκάθαρο!

Στὸν ἀναθεματισμὸ ὅπου ἀναφέρονται οἱ προφητικὲς ὁράσεις, ἀναθεματίζονται αὐτοὶ πού δὲν εἰκονίζουν τὸν «ἐνανθρωπίσαντα Λόγον» παρ' ὅτι οἱ εἰκόνες (εἰκονογραφίες τὶς λέγει τὸ Συνοδικό) Αὐτοῦ, φάνηκαν στοὺς προφήτες (ὦ θαῦμα) πρὶν τὴν σάρκωσή Του, προετοιμάζοντας τὸ λαὸ γι' αὐτήν, γιὰ τὴν παρουσία τοῦ «μέλλοντος ἔσεσθαι».

Αὐτοὺς ἀναθεματίζει τὸ Συνοδικό, καὶ δὲν λέει «εἰκονογραφεῖν τὰς προφητικὰς ὁράσεις οὐκ ἀνεχομένοις, Ἀνάθεμα» ἀλλὰ λέγει «εἰκονογραφεῖν δὲ ἐνανθρωπίσαντα τὸν Λόγον, καὶ τὰ ὑπὲρ ἡμῶν αὐτοῦ πάθη οὐκ ἀνεχομένοις, Ἀνάθεμα γ'».

Αλλὰ καὶ τὸ τεκμήριό ἀπὸ τὰ πρακτικὰ τῆς Ζ' Οἴκουμ. Συνόδου πού παρουσιάσατε στὸ πόρισμά σας γιὰ νὰ στηρίξετε τὴν εἰκόνιση ὅλων γενικῶς τῶν ὁράσεων εἶναι ἄσχετο μὲ τὶς ὁράσεις. Τὸ ἀπόσπασμα λέει: «Εἰ τί γὰρ ἡ ἐξήγησις ἐγγράφως ἡμῖν δηλοῖ, τοῦτο καὶ ἡ ἀναζωγράφησις». (Πρακτικὰ Ζ' Οἴκουμ. Συνόδου, Τόμ. Γ', σελ. 333/833).

Στὸ πόρισμα ὁμως προστίθεται σὲ παρένθεση, μετὰ τὴν λέξη «ἐξήγησις», ἡ φράση : «(τῆς Ἁγίας Γραφῆς)», γιὰ νὰ δοθεῖ ἡ ἐντύπωση ὅτι τὸ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὰ Πρακτικὰ ἀναφέρεται στὶς Προφ. Ὅρασεις πού ὑπάρχουν στὴν Ἁγία Γραφή, μὲ γενικὴ ἔννοια.

Ὅμως στὰ Πρακτικὰ τὰ πράγματα εἶναι διαφορετικά.

Ἐκεῖ ἡ Ἁγία Σύνοδος ἀπαντᾷ στοὺς εἰκονομάχους κατηγορῶντας τους ὅτι: «... ἀπατηλὴν χρωματοουργίαν τὴν τοῦ Εὐαγγελίου διήγησιν ἐθρίλλησαν ... εἰς γὰρ μνήμην ἐρχόμεθα τῆς ἐν ἀνθρώποις αὐτοῦ (τοῦ Χριστοῦ) ἀναστροφῆς. εἴτι γὰρ ἡ ἐξήγησις ἐγγράφως ἡμῖν δηλοῖ, τοῦτο καὶ ἡ ἀναζωγράφησις».

Τὶ σχέση ἔχει τὸ ἀπόσπασμα αὐτὸ μὲ τὶς προφητικὲς ὁράσεις;

Εἶναι θεμιτὸ καὶ πρέπον νὰ χρησιμοποιοῦνται κατὰ τὸ δοκοῦν χωρία πατερικὰ ἐπὶ ἀσχέτων μὲ τὸ ζητούμενο θεμάτων, ἀρκεῖ νὰ πετύχουμε νὰ κατευθύνουμε τοὺς ἀνθρώπους ἐκεῖ πού θέλουμε;

Αλλὰ, ὑπάρχει κι ἄλλη μιὰ διάσταση τῆς ἐρμηνείας πού δώθηκε ἀπὸ τὸ πόρισμα, καὶ γενικῶς ἀπ' ὅλους μας, στὸ θέμα τῶν προφητικῶν ὁράσεων.

Ἄν οἱ ὁράσεις αὐτὲς πρέπει ὑποχρεωτικὰ νὰ ζωγραφίζονται ὅπως ἀκριβῶς περιγράφονται στὴν διήγησή τους καὶ μὲ ὅ,τι ἀκριβῶς περιλαμβάνεται σ' αὐτές, τότε ἡ εἰκόνα τοῦ «Συνθρόνου» θὰ πρέπει νὰ μὴν εἰκονίζεται, διότι δὲν ἀνταποκρίνεται σὲ καμμία ὄραση ἔτσι ὅπως εἰκονίζεται. Ἡ ὄραση τοῦ Προφ. Δανιὴλ εἶναι διαφορετικὴ!

Τὶ γίνεται; Μήπως «ψειρίζοντας» τὸ θέμα καὶ «δυλίζοντας τὸν κώνωπα» πελεκήσαμε τὸ κλαδί στὸ ὁποῖο καθόμασταν;

Δὲν μπορούσαμε ἐπιτέλους, νὰ ποῦμε ἀπλὰ ὅτι ὅλες οἱ εἰκόνες τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας προσκυνοῦνται καὶ μάλιστα ὄχι ὅπως θὰ τὶς θέλαμε εμεῖς ἢ ὁ καθένας, ἀλλὰ ὅπως ὑπάρχουν μέσα στὴν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας στὸ διάβα τῶν αἰώνων, καὶ φθάνουν μέχρι σ' ἐμᾶς, καὶ νὰ μὴν ἀρχίσουμε ποτὲ ὅλες αὐτὲς τὶς «ἀναθεματο-ἀναζητήσεις» πού μᾶς ἔχουν φέρει σὲ ἀδιέξοδο τέτοιο, ὥστε «ἐξελίπομεν ἐξερευνῶντες ἐξερευνήσεις» καὶ καταλήξαμε πρὸς ἄκαρποι ἀπὸ τὴν «ἄκαρπον συκὴν» τοῦ Εὐαγγελίου;

Καὶ πῶς νὰ μὴ γίνουμε ἄκαρποι (γιὰ νὰ μὴ πῶ «σαπρού») ὅταν προκειμένου νὰ πετύχουμε τὴν χειραγώγηση τῶν συνειδήσεων τῶν ἀνυποψίαστων ἀνθρώπων χρησιμοποιήσαμε τὸ «ἀνακάτωμα» τῶν Πατερικῶν κειμένων καὶ τὴν «συρραφή» αὐτῶν ὅπως μᾶς συνέφερε;

Οἱ Πατέρες τῆς Ζ' Οἰκουμηνικῆς Συνόδου ἔλεγον ὅτι «Αἰρετικῶν ἴδιον ἐστὶ τὸ περικεκομμένας ἐκβάλλειν τὰς χρήσεις» (Πρακτικά, Τόμ. Γ', σελ. 853), ἀλλὰ στὸ κείμενο τῶν ἀναθεμάτων μας ἐναντίον τῶν «ἀνδρεϊκῶν», αὐτὸ ἀκριβῶς ἔκαναν οἱ «γραμματεῖς» καὶ ... (ἂς μὴν τὸ πῶ), οἱ ὅποιοι χειραγωγοῦσαν τότε τὴν Σύνοδο ἐπιφέροντας τὰ γνωστὰ ἀποτελέσματα.

Διότι γιὰ νὰ στηρίξουν τὴν εἰκόνιση τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὰ συμβολικὰ ὁράματα παρουσίασαν ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν Τρίτο Λόγο τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ Περὶ εἰκόνων, τὰ ὁποῖα ὁμως ἀνακάτωσαν καὶ συνέγραψαν ἐπιτηδεῖως καὶ μὲ μεγάλη πονηρία, γιὰ νὰ ἐξαχθεῖ ἀπ' αὐτὰ αὐτὸ πού οἱ ἴδιοι ἠθέλανε. Διότι ἐνῶ ὁ Ἅγιος μιλάει γιὰ τὴν εἰκόνιση τῶν «ἀσωμάτων» Ἀγγέλων λέγων : «Ὁ μὲν γὰρ Θεὸς φύσει καὶ παντελῶς ἀσώματος, ἄγγελος δὲ καὶ ψυχὴ καὶ δαίμων πρὸς μὲν τὸν Θεὸν

συγκρινόμενοι, τὸν μόνον ἀσύγκριτον, σώματα εἰσι, πρὸς δὲ τὰ ὑλικά σώματα ἀσώματοι». (Ἰω. Δαμασκηνοῦ, Ε.Π.Ε, Τομ. Γ', σελ. 236) τοὺς ὁποίους: **«Μὴ θέλων οὖν ὁ Θεὸς παντελῶς ἀγνοεῖν ἡμᾶς τὰ ἀσώματα περιέθηκεν αὐτοῖς τύπους καὶ σχήματα καὶ εἰκόνας κατὰ τὴν ἀναλόγιαν τῆς φύσεως ἡμῶν σχήματα σωματικὰ ἐν ἄλλῳ ὁράσει νοδὸς ὁρώμενα, καὶ ταῦτα σχηματίζομεν καὶ εἰκονίζομεν, ἐπεὶ πὼς ἐσηματίσθη καὶ εἰκονίσθη τὰ χερουβίμ»** (ἐνθ. ἄν.), οἱ «γραμματεῖς» μας, πονηρῶ τῷ τρόπῳ, «ἄρπαξαν» μία φράση ποὺ βρίσκεται μετὰ ἀπὸ ὅλα αὐτά, ἡ ὁποία εἰσάγει τὴν ἔννοια τοῦ λόγου στὸ ἐπόμενο θέμα καὶ τὴν συνέρασαν στὸ προηγούμενο.

Ἡ φράση αὐτὴ εἶναι: **«ἀλλὰ καὶ Θεοῦ σχήματα καὶ εἰκόνας ἡ γραφὴ ἔχει».**

Τὴν φράση αὐτὴ τὴν τοποθέτησαν πρὶν ἀπὸ τὴν φράση: **«καὶ ταῦτα σχηματίζομεν καὶ εἰκονίζομεν».**

Ἔτσι, ἐνῶ ἡ ἔννοια τοῦ κειμένου τοῦ Ἁγίου ἀφοροῦσε στοὺς Ἀγγέλους, ἔχοντας ὡς τεκμήριο τὴν εἰκόνιση τῶν Χερουβίμ, μὲ τὸ ἀνακάτωμα καὶ τὴν συρραφὴ παρουσιάσθηκε σὰν νὰ ἀφοροῦσε στὸ Θεό! Ἐννοῶντας βέβαια τὸν Θεὸ Πατέρα κι ὄχι τὸν σεσαρκωμένο Υἱό. Ἴδου ἡ νέα φράση τῶν «γραμματέων»! **«ἀλλὰ καὶ Θεοῦ σχήματα καὶ εἰκόνας ἡ Γραφὴ ἔχει καὶ ταῦτα εἰκονίζομεν καὶ σχηματίζομεν»** (Κείμενο ἀναθεμάτων, Κ.Ε.Ο. Μάρτιος - Ἀπρίλιος 1997, σελ. 15).

Τὸ ἴδιο «μαγείρεμα» ἐπαναλήφθηκε καὶ σὲ ἄλλα «συνοδικὰ» κείμενα, ἡμερολόγια κ.λ.π., ὅπως στὸν ἡμεροδείκτη «τσέπης» τοῦ 1997, σελ. 42, 43, 45 καὶ 61.

Εἶναι ὀρθόδοξη προσέγγιση τῶν πατερικῶν κειμένων αὐτὴ ἀδελφὲ Λάμπρο;

Εἶναι πρέπον ὀλόκληρη ἡ Σύνοδος γιὰ νὰ τεκμηριώσει τὴν εἰκόνιση τῶν Προφ. Ὁράσεων νὰ παραχαράσσει τὰ κείμενα τῶν Ἁγίων;

Ἀλλὰ τί λέω; Ξέχασα ὅτι τέτοιο «τάλαντο» τὸ ἔχει πολὺ πλούσιο ὁ «ἀρχιγραμματεὺς» Θεσσαλονίκης Χρυσόστομος! Ἦταν ποτὲ δυνατὸ νὰ τὸ ἄφηνε νὰ χαθεῖ ἀνεκμετάλλευτο;

Ὅχι δὲν μπορούσε νὰ τὸ ἀφήσει, διότι ἂν τὸ ἄφηνε, ἀπὸ τὴν συνέχεια τοῦ κειμένου τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ θὰ φαινόταν ποιὰ ἐννοεῖ ὁ Ἅγιος ὡς **«Θεοῦ σχήματα καὶ εἰκόνας»**, ὅτι, δηλαδή, ἐννοεῖ αὐτὰ ποὺ εἶδε ὁ Ἀδάμ, ὁ Ἰακώβ, ὁ Μωϋσῆς, ὁ Ἡσαΐας, ὁ Δανιὴλ, τὰ ὁποία ὅμως, ὅπως φαίνεται στὸ λόγο του ποὺ σᾶς ἀνέφερα ἤδη (σελ. 8 τῆς παρούσης), τὰ ἐρμηνεύει ὡς **«τὸν τύπο καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι»** διότι **«ἔμελλε γὰρ ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ ὁ ἀόρατος ἄνθρωπος γίνεσθαι ἐν ἀληθείᾳ, ἵν' ἐνωθῆ τῇ φύσει ἡμῶν καὶ ὁραθῆ ἐπὶ γῆς».**

Ἡ ἐρμηνεία ὅμως αὐτὴ ἔπρεπε νὰ ἀποσιωποηθεῖ γιὰ τὴν ταίριαζε μ' ἐκείνη τῶν «νεοεικονομάχων», κι ἂν ὁ κοσμάκης καταλάβαινε ὅτι τὴν ἐρμηνεία αὐτὴ δὲν τὴν ἔβγαλαν ἀπὸ τὸ κεφάλι τους, ἀλλὰ ὑπάρχει στοὺς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας δὲν θὰ «ἔτρωγε» μὲ τόση εὐκολία τὸ «κουτόχορτο»* τοῦ Θεσσαλονίκης ποὺ δὲ χορταίνει νὰ ρίχνει ἀναθέματα!

Ἄλλο ἀνάθεμα ἐπεβλήθη σ' ὅσους φρονοῦν ὅτι **«τὸ θεμέλιον ἐπάνω στὸ ὁποῖο στηρίζεται ὀλόκληρη ἡ εἰκονογραφία εἶναι ἡ ἐνσάρκωση τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ».**

Μὰ κι αὐτὸ αἰρετικὸ εἶναι;

Κι ἐφόσον δὲν εἶναι ἡ ἐνσάρκωση τοῦ Χριστοῦ τὸ θεμέλιο τῆς εἰκονογραφίας τότε ποῖο εἶναι τὸ θεμέλιό της; Γιατὶ κάνουμε εἰκόνες; Τί μᾶς δίνει τὸ δικαίωμα αὐτὸ τώρα, ἐφ' ὅσον ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς μᾶς τὸ εἶχε προηγουμένως στερήσει ῥητῶς διὰ τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου; Γιατὶ δὲν μπορούμε νὰ εἴμαστε Χριστιανοὶ χωρὶς εἰκόνες;

Μόνο καὶ μόνο τὸ Συνοδικὸ τῆς Ζ' Οἴκουμ. Συνόδου νὰ διαβάσει κανεῖς θὰ δεῖ ὅτι ὅλο τὸ νόημά του συνίσταται στὴν στήριξη τῆς εἰκονογραφίας, σὰν σὲ θεμέλιο, πάνω στὴν ἐνσάρκωση τοῦ Χριστοῦ. Κατὰ τὸ Συνοδικὸ οἱ εἰκόνες, καὶ μάλιστα ἡ εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ὁμολογία τῆς ἐνσάρκου οικονομίας, γι' αὐτὸ καὶ οἱ μακαρισμοὶ ξεκινοῦν ἀπ' αὐτὴν τὴν ἔννοια: **«Τῶν τὴν ἐνσαρκον τοῦ Θεοῦ Λόγου παρουσίαν, λόγῳ, στόματι, καρδίᾳ καὶ νῶ, γραφῇ τε καὶ εἰκόσιν ὁμολογούντων, Αἰωνία ἡ μνήμη γ'».** Περὶ αὐτῆς ξεκινοῦν καὶ οἱ ἀναθεματισμοὶ: **«Τοῖς λόγῳ μὲν τὴν ἐνσαρκον Οἰκονομίαν τοῦ Θεοῦ Λόγου δεχομένοις, ὁρᾶν δὲ ταύτην δι' εἰκόνων οὐκ ἀνεχομένοις, καὶ διὰ τοῦτο ῥήματι μὲν δέχεσθαι κατασηματιζόμενοις, πράγματι δὲ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν ἀρνούμενοις, Ἀνάθεμα γ'».**

* Δυστυχῶς αὐτὸ τὸ «κουτόχορτο» τὸ «φάγαμε» νομίζοντας ὅτι εἶναι θεϊκὴ «ἀμβροσία»! Ὅμως «ὡς ἐδῶ καὶ μὴ παρέκει»!

Γίνεται ἔτσι σαφές ὅτι ἡ εἰκονογραφία εἶναι μαρτυρία τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ Θεοῦ Λόγου, ἐνῶ ἡ ἄρνησή της συνεπάγεται τὴν ἄρνηση τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας καὶ συνεπῶς τὴν ἄρνηση τῆς ἐν Χριστῷ ἀπολυτρῶσεως. Γι' αὐτὸ ἡ εἰκονομαχία καταδικάσθηκε ὡς αἵρεση ἐπὶ τοῦ Χριστολογικοῦ δόγματος. Τὸ Χριστολογικόν, λοιπόν, δόγμα συνυφαίνεται μὲ τὸ δόγμα τῆς προσκυνήσεως τῶν εἰκόνων, ἔτσι ὥστε, τὸ πρῶτο νὰ εἶναι ἡ αἰτία καὶ ἡ κατοχύρωση τοῦ δευτέρου, τὸ δὲ δεύτερο νὰ εἶναι ἡ μαρτυρία καὶ ἡ ἐπιβεβαίωση τοῦ πρώτου.

Ἐπίσης, ὅπως εἶναι γνωστό, πρὶν τὴν θεία ἐνσάρκωση δὲν κατασκευάζονταν εἰκόνες. Ἀκριβῶς ἡ θεία ἐνανθρώπιση παρέχει τὸ δικαίωμα αὐτό, διότι χωρὶς αὐτὴν ἰσχύει ἡ ἀπαγόρευση τοῦ Θεοῦ στὸν Νόμο τοῦ Μωυσέως: «**Οὐ ποιήσεις σεαυτῷ γλυπτόν, οὐδὲ πᾶν ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ὅσα ἐν τῇ γῆ**» (Δευτ. 5,8).

Το ὅτι ἡ ἐνανθρώπιση τοῦ Θεοῦ Λόγου «ἦρε» τὴν νομικὴ ἀπαγόρευση τῆς εἰκονογραφίας, ἡ ὁποία εἶχε ὡς αἰτία τὸ ἄορατο τοῦ Θεοῦ καὶ νομοθετήθηκε «**διὰ τὸ πρὸς εἰδωλολατρείαν εὐόλισθον**» τῶν Ἰουδαίων, ὅπως ἐρμηνεύει ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, φαίνεται καὶ ἀπὸ τὸν 7ο μακαρισμὸ τοῦ Συνοδικοῦ :

«Τῶν συνιέντων Μωσέως λαλοῦντος προσέχετε ἑαυτοῖς ὅτι ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ἣ ἐλάλησε Κύριος ὁ Θεὸς ἐν Χωρηβ ἐπὶ τοῦ ὄρους, φωνὴν μὲν ῥημάτων ὑμεῖς ἠκούσατε, ὁμοίωμα δ' οὐκ εἶδετε, καὶ εἰδόντων ἀποκριθῆναι ὀρθῶς, εἰ δὲ εἶδομέν τι, ἀλληθῶς δὲ εἶδομεν, ὡς ὁ τῆς βροντῆς Υἱὸς ἡμᾶς ἐδίδαξεν, ὁ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἐωράκαμεν, ὃ ἐθεασάμεθα τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ Λόγου τῆς ζωῆς καὶ ταῦτα μαρτυροῦμεν· καὶ πάλιν ὡς οἱ ἄλλοι τοῦ Λόγου Μαθηταί, καὶ συνεφάγομεν αὐτῷ, καὶ συνεπίομεν, οὐ πρὸ τοῦ Πάθους μόνον, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ πάθος καὶ τὴν Ἀνάστασιν· τῶν γοῦν διαστέλλειν θεόθεν δυναμοθέντων τὴν ἐν τῷ νόμῳ παραγγελίαν, καὶ τὴν ἐν χάριτι διδασκαλίαν, καὶ τὸ ἐν ἐκείνῳ μὲν ἀόρατον, ἐν ταύτῃ δέ, καὶ ὄρατόν, καὶ ψηλαφητόν, καὶ διὰ τοῦτο τὰ ὀραθέντα τε καὶ τὰ ψηλαφηθέντα εἰκονογραφοῦντων, καὶ προσκυνούντων, Αἰωνία ἡ μνήμη γ'.»

Ὁ δὲ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός λέει ὅτι ἐπειδὴ εἶναι γνώρισμα «**παραφροσύνης ἄκρας καὶ ἀσέβειας, τὸ σχηματίζειν τὸ θεῖον**» γι' αὐτὸ τὸ λόγο «**ἐν τῇ Παλαιᾷ οὐκ ἦν τετριμμένη ἡ τῶν εἰκόνων χρήσις**». Ἡ θεία, ὅμως, ἐνανθρώπιση ἔκανε τὸ Θεὸ ὄρατό, στὸ πρόσωπο τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ, κι ἔτσι «**Ἐπεὶ δὲ ὁ Θεὸς διὰ σπλάχνα ἐλέους αὐτοῦ κατὰ ἀλήθειαν γέγονεν ἄνθρωπος διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν, οὐχ ὡς τῷ Ἀβραάμ ὠφθη ἐν εἶδη ἀνθρώπου, οὐδὲ ὡς τοῖς προφήταις, ἀλλὰ κατ' οὐσίαν ἀληθῶς γέγονεν ἄνθρωπος διέτριψέ τε ἐπὶ τῆς γῆς «καὶ τοῖς ἀνθρώποις συναεστράφη», ἐθαυματούργησεν, ἔπαθεν, ἐσταυρώθη, ἀνέστη, ἀνελήφθη, καὶ πάντα ταῦτα κατὰ ἀλήθειαν γέγονε, καὶ ὠράθη ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἐγράφη μὲν εἰς ὑπόμνησιν ἡμῶν καὶ διδασχὴν τῶν τῆνικαῦτα μὴ παρόντων, ἵνα μὴ ἐωρακότες, ἀκούσατες δὲ καὶ πιστεύσαντες τύχωμεν τοῦ μακαρισμοῦ τοῦ Κυρίου. Ἐπεὶ δὲ οὐ πάντες ἴσασι γράμματα οὐδὲ τῇ ἀναγνώσει σχολάζουσιν, οἱ πατέρες συνείδον ὥσπερ τινὰς ἀριστείας ἐν εἰκόσι ταῦτα γράφεσθαι εἰς ὑπόμνησιν σύντομον**». (Ἁγ. Ἰω. Δαμασκηνοῦ, Ἔκδοσις ἀκριβῆς τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως, Κεφ. Δ', Περὶ εἰκόνων, Ε.Π.Ε., Τομ. 1ος, σελ. 696).

Καὶ ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω καταφαίνεται ὅτι ἡ εἰκονογραφία γίνεται «**ἐπεὶ ὁ Θεός ... κατ' οὐσίαν ἀληθῶς γέγονεν ἄνθρωπος**», ἐνῶ παραλλήλως χρησιμεύει ὡς ἄμεση μορφή διδασκαλίας τῆς θείας οἰκονομίας στοὺς ἀγραμμάτους, ἀλλὰ καὶ γενικῶς σὲ ὅλους.

Ἀλλὰ καὶ στὰ Πρακτικὰ τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου πολλὲς μαρτυρίες στηρίζουν τὴν εἰκονογραφία ἐπὶ τῆς σαρκώσεως τοῦ Χριστοῦ.

Ἀπὸ τὴν ἐπίστολὴ Ἀνδριανοῦ Πάπα Ῥώμης πρὸς τὸν Ἅγιο Ταράσιο Κωνσταντινοπόλεως:

«... ὅθεν ἐπεὶ τὰς σεπτὰς εἰκόνας, τόν τε κατὰ ἀνθρώπινον χαρακτήρα Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, τοῦ καθ' ἡμᾶς καὶ δι' ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ ἡμῶν σαρκωθέντος, καὶ τῆς ἀγίας ἀχράντου καὶ ἀληθῶς θεογεννήτορος, λοιπὸν δὲ καὶ τῶν ἀγίων αὐτοῦ, ἡ ὑμετέρα ἠγαπημένη ἀγιωσύνη σέβειν καὶ προσκυνεῖν συνέθετο, τὴν αὐτῆς ὀρθόδοξον προαίρεσιν· ἐὰν καθὼς ἀπήρξατο, παραμένει παντελῶς ἐπαινοῦμεν, καὶ ὡς ποιμαντικῇ μερίμνῃ φροντίζοντες συμβουλευόμεν, ἵνα τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, ἥνπερ ἅπαξ ὠμολόγησεν, ἀμετάθετον διατηρήσῃ, κηρύττουσα. Θεμέλιον γὰρ

ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρά τὸν κείμενον, ὃς ἐστὶν Ἰησοῦς Χριστός» (Πρακτικά, Τομ. Γ', σελ. 248/748).

Ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴ Ἀδριανοῦ Πάπα Ῥώμης πρὸς τοὺς βασιλεῖς Κωνσταντῖνον καὶ Εἰρήνην.

«... καθὼς ἐκ τῶν ἀγιωτάτων τῶν προηγησαμένων ἡμῶν καὶ δοκιμωτάτων ἀρχιερέων ἐδεξάμεθα, ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις διὰ μνήμην τὰς ἱστορίας ἀναστηλώσωμεν, καὶ τὴν ἱερὰν εἰκόνα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ τὴν σάρκωσιν τῆς αὐτοῦ ἀνθρωπομορφίας ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ Θεοῦ καταστήσωμεν, ἅμα καὶ τῆς ἀγίας αὐτοῦ μητρὸς, καὶ τῶν ἀγίων καὶ μακαρίων ἀποστόλων, προφητῶν τε καὶ μαρτύρων, καὶ ὁμολογητῶν, καὶ διὰ τὸν πόθον σεβώμεθα ... ὅπως διὰ τοῦ ὄρατοῦ χαρακτήρος (τοῦ Χριστοῦ) εἰς τὴν ἀόρατον θεότητα τῆς μεγαλειότητος αὐτοῦ ἢ διάνοια ἡμῶν ἀρπαγῇ πνευματικῇ τάξει κατὰ τὴν σάρκα, ἣν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν δέξασθαι κατηξίωσε» (ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 244/744).

Ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴ τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Πάπα Ῥώμης πρὸς τὸν Ἅγιο Γερμανὸ Κωνσταντινουπόλεως. (Τὸ ἀπόσπασμα ὑπάρχει στὴν σελ. 15 τῆς παρούσης)

Ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴ τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Ἰωάννην Ἐπίσκοπον Συνάδων.

«... ἀλλ' ἐπεὶ ὁ μονογενὴς υἱὸς, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ Πατρὸς, ἀνακαλούμενος τὸ ἴδιον πλάσμα ἐκ τῆς τοῦ θανάτου κατακρίσεως, εὐδοκία τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἄνθρωπος γενέσθαι ἤξιώσε, παραπλησίως ἡμῖν μετασχὼν αἵματος καὶ σαρκός, ὡς ὁ μέγας ἔφη ἀπόστολος, κατὰ πάντα ὅμοιος ἡμῖν γενόμενος χωρὶς ἁμαρτίας, τοῦ ἀνθρωπείου αὐτοῦ χαρακτήρος, καὶ τῆς κατὰ σάρκα αὐτοῦ ἀνθρωπίνης ιδέας τὴν εἰκόνα τυποῦντες, καὶ οὐ τῆς ἀκαταλήπτου αὐτοῦ καὶ ἀθεάτου θεότητος, ἐντεῦθεν τὰ τῆς πίστεως παριστᾶν ἐπειγόμεθα, δεικνύντες, ὡς (ὄτι) οὐχὶ κατὰ φαντασίαν καὶ σκιωδῶς τὴν ἡμετέραν φύσιν ἤνωσεν ἑαυτοῦ, καθὼς τινες τῶν ἀρχαίων αἰρετικῶν πλανηθέντες ἐδογματίσαν· ἀλλ' ὅτι αὐτῷ πράγματι καὶ ἀληθείᾳ ἄνθρωπος γέγονε τέλειος κατὰ πάντα, δίχα μόνης τῆς ἐπισπαρείσης ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐχθροῦ ἁμαρτίας. Καὶ ταύτη τῇ ἐννοίᾳ τῆς περὶ αὐτοῦ ἀσφαλοῦς πίστεως τὸν τῆς ἀγίας αὐτοῦ σαρκὸς χαρακτήρα ἐν ταῖς εἰκόσιν ἀποτυποῦντες ἀσπαζόμεθα, καὶ σεβασμοῦ παντός, καὶ τιμῆς τῆς πρεπούσης ἀξιοῦμεν, εἰς ἀνάμνησιν ἐντεῦθεν ἐρχόμενοι τῆς θείας αὐτοῦ καὶ ζωοποιῶ καὶ ἀρρήτου ἐνανθρωπίσεως.

Ὅμοίως καὶ τῆς κατὰ σάρκα ἀχράντου αὐτοῦ μητρὸς τῆς ἀγίας Θεοτόκου κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τὴν ὁμοίωσιν ἀνιστοροῦμεν· δεικνύντες, ὅτι γυνὴ τὴν φύσιν ὑπάρχουσα, καὶ οὐκ ἄλλοτρία τοῦ ἡμετέρου φυράματος γενομένη, τὸν Θεὸν τὸν ἀόρατον, καὶ τὰ πάντα τῇ χειρὶ περιέποντα, ὑπὲρ πᾶσαν ἔννοιαν καὶ ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων ἐν τῇ ἑαυτῆς σενέλαβε γαστρί, καὶ ἐξ αὐτῆς σαρκωθέντα ἀπεκύησε. Καὶ γὰρ ὡς κυρίως καὶ ἀληθῶς μητέρα Θεοῦ τοῦ ἀληθινοῦ σέβομεν αὐτήν, καὶ μεγαλύνομεν, καὶ πάσης ὁρατῆς καὶ ἀοράτου κτίσεως ὑπερτέραν λογιζόμεθα. Καὶ τοὺς ἀγίους δὲ μάρτυρας τοῦ Χριστοῦ, ἀποστόλους τε καὶ προφήτας, ὁσίους καὶ λοιποὺς τῶν ἀγίων ... πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἀνδρείας αὐτῶν καὶ γνησίας περὶ τὸν Θεὸν δουλείας, τὰ ὁμοιώματα αὐτῶν ἀναγράφομεν» (ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 297-298).

Ἀπὸ ὁμολογία τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου στὴν Δ' Πράξη τῆς:

«Ταύτας τὰς τιμίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας, καθὼς προεῖρηται, τιμῶμεν καὶ ἀσπαζόμεθα, καὶ τιμητικῶς προσκυνοῦμεν· τουτέστι τὴν τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐνανθρωπίσεως εἰκόνα, καὶ τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν καὶ Παναγίας Θεοτόκου, ἐξ ἧς αὐτὸς ἠϋδόκησε σαρκωθῆναι καὶ σῶσαι, καὶ ἀπαλλάξαι ἡμᾶς πάσης δυσσεβοῦς εἰδωλομανίας. τῶν τε ἀγίων καὶ ἀσωμάτων ἀγγέλων· ὡς ἄνθρωποι γὰρ τοῖς δικαίοις ἐνεφανίσθησαν. Ὅμοίως δὲ καὶ τῶν θείων καὶ πανευφύμων ἀποστόλων, τῶν θεηγόρων προφητῶν, καὶ ἀθλοφόρων μαρτύρων, καὶ ὁσίων ἀνδρῶν τὰς μορφὰς καὶ τὰ εἰκονίσματα· ὡς διὰ τῆς αὐτῶν ἀναζωγραφήσεως εἰς ὑπόμνησιν καὶ μνήμην ἀνάγεσθαι δύνασθαι πρὸς τὸ πρωτότυπον, καὶ ἐν μεθέξει γίνεσθαι τινος ἀγιασμοῦ» (Ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 306/806).

Ἀπὸ τὸν λόγο Ἰωάννου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης ἀναγνωσθέντα στὴν 5η Πράξη:

«... ἡμεῖς εἰκόνας ἀνθρώπων γεγεννημένων, τῶν ἀγίων δούλων τοῦ Θεοῦ καὶ σωματοφόρων ποιοῦμεν εἰς τὸ μεμνησθαι αὐτοὺς καὶ τιμᾶν αὐτούς, οἷοι καὶ γεγόνασιν. Οὐδὲ γὰρ πλαττόμεθα

καθ' ἑμᾶς (σ.σ. τοὺς εἰδωλολάτρεις), οὐδὲ ἀσωμάτων τινῶν σωματικούς χαρακτήρας δεικνύομεν· ἀλλὰ καὶ προσκυνῶντες, οὐ τὰς εἰκόνας, ὡς καὶ σὺ προεῖπες, ἀλλὰ τοὺς διὰ τῆς γραφῆς (ζωγραφικῆς) δηλουμένους δοξάζομεν. Καὶ τούτους οὐχ ὡς Θεοῦ· μὴ γένοιτο· ἀλλ' ὡς δούλους καὶ φίλους Θεοῦ, καὶ παρρησίαν ἔχοντας πρεσβεύειν ὑπὲρ ἡμῶν. Τοῦ δὲ Θεοῦ εἰκόνας ποιῶμεν, λέγω δὴ τοῦ Κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καθὼς ὄφθη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συναναστάφη, τοῦτον γράφοντες, καὶ οὐχ ὡς νοεῖται φύσει Θεός. Ποία γὰρ ὁμοίωσις, ἢ ποῖον σχῆμα τοῦ ἀσωμάτου καὶ ἀσχηματίστου Λόγου τοῦ Πατρὸς; Πνεῦμα γὰρ ὁ Θεός, ὡς γέγραπται, τουτέστιν ἢ τῆς Ἁγίας καὶ ὁμοουσίου Τριάδος φύσις. Ἀλλ' ἐπεὶ εὐδοκία τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς κατελθὼν ὁ μονογενὴς αὐτοῦ υἱὸς καὶ Θεὸς Λόγος ἐξ οὐρανῶν, ἐσαρκώθη διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν ἐκ πνεύματος Ἁγίου καὶ τῆς ἀχράντου Παρθένου καὶ Θεοτόκου Μαρίας, τὴν ἀνθρωπότητα αὐτοῦ γράφομεν, οὐχὶ τὴν ἀσώματον Θεότητα...» (ἐνθ. ἄνωτ. Σελ. 814-815).

Ἀπὸ τὴν διάλεξιν Ἰουδαίου καὶ Χριστιανοῦ ποὺ ἀναγνώσθηκε στὴν 5ῃ πράξιν:

«...αἱ γὰρ εἰκόνες ὡς θεωρεῖς, πρὸς ὑπόμνησιν τῆς φιλανθρώπου σωτηρίας γράφονται τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς ἐνανθρωπίσεως αὐτοῦ σημαίνουσι τὸ πρόσωπον. Αἱ δὲ τῶν ἁγίων εἰκόνες ὡσαύτως ἐκάστου αὐτῶν τοὺς ἀγῶνας σημαίνουσι τοὺς κατὰ τοῦ διαβόλου, καὶ τὰς νίκας αὐτῶν καὶ τοὺς στεφάνους» (ἐνθ. ἄνωτ. σελ. 315)

«Ταράσιος ὁ Ἀγιώτατος Πατριάρχης εἶπεν· Οἱ Ἕλληνες διὰ τὰ εἰδῶλα τοὺς μάρτυρας κατεδίκαζον, καὶ ἔλεγον αὐτοῖς· τίνας χάριν ἀθλεῖτε, καὶ τὰ ἡμέτερα ὁμοιώματα παραιτεῖσθαι, ἔχοντες καὶ αὐτοὶ ἰδίας εἰκόνας; Οἱ ἅγιοι ἀπεκρίναντο· ἀλλ' ἡμεῖς οὐκ ἰνδάλματα δαιμόνων ποιῶμεν, ἀλλὰ τοῦ ἐνανθρωπίσαντος Θεοῦ Λόγου ποιῶμεν εἰκόνας, καὶ τοῦ αὐτοῦ ἁγίων· οὐ μέντοι θεοποιῶμεν αὐτάς» (ἐνθ. ἄνωτ. σελ. 821).

Ἀπὸ τὴν ἀνασκευὴ τοῦ ὄρου τῆς εἰκονομαχικῆς συνόδου, στὴν 6ῃ Πράξιν τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου :

«... Οἱ δὲ ἀληθινοὶ Χριστιανοὶ ἓνα καὶ τὸ αὐτὸν ὁμολογοῦσιν υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ Κύριον, καὶ ἀναζωγραφοῦντες εἰκόνα καθὼς ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, ἦγον ἄνθρωπος τέλειος, λίαν ὀρθῶς ποιῶσι. Περιεγράφη γὰρ ὁ Θεὸς Λόγος σαρκὶ εἰς ἡμᾶς ἐπιδημήσας· οὐ μὴν δὲ τὴν Θεότητα αὐτοῦ διενόηθη τις ἀναζωγραφεῖσθαι. Θεὸν γὰρ, φησὶν, οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε. Ἀπερίγραπτος γὰρ καὶ ἀόρατος καὶ ἀκατάληπτος, ἀλλὰ περιγραπτὸς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ἐκ δύο γὰρ φύσεων ἴσμεν τὸν Χριστόν, καὶ ἐν δύο φύσεσιν ἀδιαιρέτως, ἦγον θεία καὶ ἀνθρώπινη. Ἡ μία οὖν ἀπερίγραπτος, καὶ ἡ μία περιγεγραμμένη ἐν τῷ ἐνὶ Χριστῷ θεωρεῖται» (ἐνθ. ἄνωτ. σελ. 836).

«... Καθὼς γὰρ ἄνθρωπος τέλειος ἐγένετο ὁ Θεὸς Λόγος, ὡς φθάσαντες εἶπομεν, καὶ φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόαμεν, καὶ εἶδος αὐτοῦ ἑώρακαμεν καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν, ἐψηλαφήθη γὰρ, καὶ ὀπτανόμενος τοῖς μαθηταῖς, ἔλεγεν αὐτοῖς τὰ περὶ τῆς βασιλείας ... οἱ γὰρ Χριστιανοὶ οὔτε τὴν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσκύνησιν ταῖς εἰκόσιν ἀπένειμαν, οὔτε τῷ θεῷ τύπῳ τοῦ σταυροῦ. Οὔτε τῆς ἀοράτου καὶ ἀκαταλήπτου φύσεως εἰκόνα ποτὲ πεποιήκασιν, ἀλλὰ καθὼς ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, τὰ τῆς ἀνθρωπίνης οἰκονομίας αὐτοῦ ἀναγράφουσι καὶ εἰκονίζουσι» (ἐνθ. ἄνωτ. σελ. 347).

Ἀπὸ τὸν ὄρο τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου:

«Καὶ συνελόντες φαμέν, ἀπάσας τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἐγγράφως ἢ ἀγράφως τεθεσπισμένας ἡμῖν παραδόσεις ἀκαινοτομήτως φυλάττομεν· ὧν μία ἐστὶ ἢ τῆς εἰκονικῆς ἀναζωγραφῆσεως ἐκτύπωσις, ὡς τῇ ἱστορίᾳ τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος συνάδουσα, πρὸς πίστωσιν τῆς ἀληθινῆς καὶ οὐ κατὰ φαντασίαν τοῦ Θεοῦ Λόγου ἐνανθρωπίσεως, καὶ εἰς ὁμοίαν λυσιτέλειαν ἡμῖν χρησιμεύουσα. Τὰ γὰρ ἀλλήλων δηλωτικὰ ἀναμφιβόλως καὶ τὰς ἀλλήλων ἔχουσιν ἐμφάσεις» (ἐνθ. ἄνωτ. σελ. 374).

Ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴ τοῦ Ἁγίου Ταρασίου Κων/πόλεως καὶ ὅλης τῆς Συνόδου πρὸς Βασιλεῖς Κωνσταντῖνο καὶ Εἰρήνην :

«... ὁμολογουμένως καὶ ἀναμφισβητήτως ἀποδεκτὸν καὶ εὐάρεστον εἶναι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, εἰκονικὰς ἀνατυπώσεις τῆς τε οἰκονομίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῆς

ἀχράντου Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, τῶν τε τιμίων ἀγγέλων, καὶ πάντων τῶν ἁγίων, προσκυνεῖν καὶ ἀσπάζεσθαι» (ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 881).

Λοιπόν, τό ὅτι ἡ θεία ἐνανθρώπιση εἶναι ἡ βάση καὶ τὸ θεμέλιο τῆς εἰκονογραφίας φαίνεται περιλάμπρα μέσα ἀπὸ τὰ Πρακτικά τῆς Ζ΄ Οἰκουμ. Συνόδου καὶ ἀπὸ τὰ κείμενα τῶν Ἁγίων. Ἡ σημασία τῆς ἐνανθρωπίσεως τοῦ Θεοῦ στὸ θέμα τῶν εἰκόνων ἀναδεικνύεται πρωταρχικῆ κατὰ τὴν ὀρθόδοξη διδασκαλία.

Πῶς ὅμως ἐμεῖς οἱ κατ' ὄνομα «ἐπόμενοι τῶν ἁγίων Πατέρων» φθάσαμε στὸ νὰ ἀναθεματίσουμε αὐτὴ τὴν ὀρθόδοξη διδασκαλία;

Φαντάζεσθε πόσο εὐκόλο θὰ ἦταν τὸ ἔργο τῶν παλαιῶν εἰκονομάχων πρὸς ἀπόρριψη τῶν εἰκόνων ἂν οἱ θεοφόροι Πατέρες δὲν στηρίζαν γερὰ τὴν εἰκονογραφία πάνω στὴν θεία ἐνανθρώπιση διὰ τῆς ὁποίας **«ὁ ἀπερίγραπτος Λόγος τοῦ Πατρὸς» «περιεγράφη σαρκούμενος»;**

Φαντάζεσθε τί θὰ γινόταν ἂν τὴν στηρίζαν στὶς προφητικὲς ὁράσεις ἢ κάποιου ἄλλου; (π.χ. στὴ φαντασία, ἢ στὴν ἀνάγκη διακοσμῆσεως ἢ στὴν ἀγάπη πρὸς τὴν τέχνη κ.λ.π.);

Οἱ εἰκονομάχοι θὰ κατέρριπταν πανεύκολα τὶς θέσεις αὐτὲς προτάσσοντας τὴν παλαιὰ νομικὴ ἀπαγόρευση τῶν εἰκόνων καὶ τὸν κίνδυνο τῆς εἰδωλολατρίας, ἐνῶ οἱ ὀρθόδοξοι δὲν θὰ μπορούσαν νὰ κατηγορήσουν τοὺς εἰκονομάχους ὡς αἰρετικούς, ἀφοῦ θὰ ἔλειπε ἡ κατάλληλη ἐπιχειρηματολογία πρὸς ἀναίρεση τῆς πλάνης.

Ἡ ἀλήθεια ὅμως ἔλαμψε! Οἱ εἰκόνες γίνονται **«πρὸς πίστωση τῆς ἀληθινῆς καὶ οὐ κατὰ φαντασίαν τοῦ Θεοῦ Λόγου ἐνανθρωπίσεως»**, οἱ δὲ εἰκονομάχοι εἶναι αἰρετικοὶ διότι ἀρνούμενοι τὶς εἰκόνες δέχονται **«ρήματι»** μόνο τὴν ἐν Χριστῷ σωτηρία, **«πράγματι»** ὅμως τὴν ἀρνοῦνται, ὅπως τονίζει τὸ Συνοδικό!

Ἀλήθεια, ἀδελφὲ Λάμπρο, ἂν ἡ παλαιὰ εἰκονομαχία ἐπανέκαμπε πάλι σήμερα (ὅπως καὶ ὑπάρχει στοὺς Προτεστάντες) πῶς θὰ τὴν ἀντιμετωπίζαμε ἐμεῖς οἱ ... Γ.Ο.Χ. ὅταν ἔχουμε ρίξει στό.. «ἀνάθεμα» τὸ Χριστόλογικὸ θεμέλιο τῆς εἰκονογραφίας; Ἀλοίμονό μας! Ποῦ θὰ τὴν στηρίζαμε; Στὴν κατασκευή τῶν χερουβὶμ ἢ στὸ χαλκοῦν ὄφι ἢ στὴν Σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἢ στὰ σκεύη τοῦ ἱεροῦ, ἐφ' ὅσον ὅλα αὐτὰ δὲν ἔχουν δική τους ἀξία ἀλλὰ παίρνουν ἀξία καὶ σημασία ἀπὸ τὸν **«προτυπούμενο»** σ' αὐτὰ **«πάλαι σκιωδῶς»** ὁ ὁποῖος **«νῦν ἀναφανδόν»** φανερώθηκε καὶ ἡ οἰκονομία τῆς σωτηρίας μᾶς **«ἐκτετέλεσται»;**

Ποῦ θὰ τὴν στηρίζαμε λοιπόν;

Μήπως στὶς προφητικὲς ὁράσεις;

Καὶ πῶς νὰ στηρίξεις ὀλόκληρη εἰκονογραφία στὶς προφητικὲς ὁράσεις ὅταν οὔτε οἱ ἴδιοι οἱ προφήτες ποὺ τὶς εἶδαν δὲν τόλμησαν νὰ τὶς εἰκονογραφήσουν παρὰ μόνο τὶς διηγήθηκαν, οὔτε κάποιος ἄλλος τὶς εἰκονογράφησε πρὸ Χριστοῦ;

Μήπως στὸ δικαίωμα νὰ μεταφέρουμε σὲ εἰκόνες τὰ λόγια τῆς γραφῆς;

Καὶ πῶς νὰ δικαιολογηθεῖ κάτι τέτοιο, ὅταν ἐκ τῶν πραγμάτων δὲν εἶναι δυνατό νὰ εἰκονογραφηθεῖ ὅλο ἀνεξαιρέτως τὸ περιεχόμενό Της με ὅ,τι ἀκριβῶς περιλαμβάνεται σ' αὐτὸ; Ἐπὶ παραδείγματι, πῶς νὰ εἰκονογραφηθεῖ τὸ «Ἄσμα ἀσμάτων» κατὰ γράμμα; Φαντάζεσθε τί θὰ προέκυπτε ἀπὸ αὐτὸ;

Ἄν ἀναλογιστοῦμε βαθιὰ τί προκύπτει ἀπὸ τὸν ἀναθεματισμὸ περὶ θεμελίου εἰκονογραφίας, ἀδελφὲ Λάμπρο, πρέπει νὰ φορέσουμε σάκκους τρίχινους καὶ νὰ ρίξουμε στάχτη στὸ κεφάλι μας, μήπως καὶ μᾶς λυπηθεῖ ὁ Θεός!

Ἀλλὰ ὑπάρχουν κι ἄλλοι ἀναθεματισμοί! Ἀναθεματίστηκαν ὅσοι φρονοῦν ὅτι ἡ εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ **«... ἐν τῇ ἀπεικονίσει τῆς ἁγίας Τοῦ Θεανδρικής μορφῆς δὲν χωρίζει τὴν σάρκα Του τῆς Θεότητος».**

Νὰ ὅμως ποῦ ἡ ἀνωτέρω «ἀναθεματισμένη» φράση ὑπάρχει ὅμοια στὰ Πρακτικά τῆς Ζ΄ Οἰκουμ. Συνόδου, ὡς ἀπάντηση στὶς αἰτιάσεις τῶν εἰκονομάχων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, οἱ ὁποῖοι ἔλεγαν ὅτι δῆθεν ἡ εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ χωρίζει τὴν σάρκα Του ἀπὸ τὴν Θεότητα καὶ ὅτι ἔτσι δῆθεν εἰκονίζει αὐτὸν ὡς «ψιλόν» ἄνθρωπο, ἐνῶ αὐτὸς εἶναι πραγματικὰ Θεάνθρωπος.

Ἴδου ἡ ἀπάντηση τῆς Ζ΄ Οἰκουμ. Συνόδου :

«Ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία εἰ καὶ ἀναζωγραφεῖ τὸν Χριστὸν τῇ ἀνθρωπίνῃ μορφῇ, ἀλλ' οὐ διαιρεῖ ταύτην ἐκ τῆς ἐνωθήσεως αὐτῇ θεότητος. Θεωθεῖσαν δὲ μᾶλλον πιστεύει, καὶ ὁμόθεον

ταύτην ὁμολογεῖ κατὰ τὸν Μέγαν Γρηγόριον τὸν Θεολόγον καὶ τὴν ἀλήθειαν· καὶ οὐχ ὡς αὐτοὶ (οἱ εἰκονομάχοι) ἀμαθῶς καὶ ἀπαιδεύτως βαρβαρίζοντες ἔφησαν, ἀθέωτον τὴν σάρκα τοῦ Κυρίου ἐκ τούτου κατασκευάζεσθαι. Ὡσπερ γὰρ τις ἄνθρωπον ἀναζωγραφῶν, οὐκ ἄψυχον ποιεῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ἐκεῖνος ἐμψυχωμένος μένει, καὶ ἡ εἰκὼν αὐτοῦ λέγεται παρὰ τὸ εἰκέναι· οὕτως καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ Κυρίου ποιοῦντες, τεθεωμένην τὴν σάρκα τοῦ Κυρίου ὁμολογοῦμεν» (Ἀνασκευὴ τῆς εἰκονομαχικῆς Συνόδου, Πρακτικὰ Ζ' Οἴκουμ. Συνόδου, σελ. 864).

Ἄλλοῦ πάλι ἡ Ζ' Οἴκουμ. Σύνοδος μέσα ἀπὸ τὸ Συνοδικὸ γράμμα τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Θεοδώρου πὺν ἀνεγνώσθη στὴν Γ' Πράξη τῆς ἀποφαίνεται:

«... τὰς ἀγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας προσκυνοῦντες περιπτυσσόμεθα, τουτέστι τοῦ δι' ἡμᾶς ἐνανθρωπίσαντος Θεοῦ Λόγου, Κυρίου δὲ ἡμῶν καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ μορφὴν δούλου λαβόντος. Οὗ ἡ εἰκὼν καὶ τὸ ἐκτύπωμα οὐ τῆς Θεότητος τῆς ἀδιασπάστως ἐνωθείσης τῇ ἀχράντῳ αὐτοῦ σαρκὶ φέρει τὸν χαρακτήρα· ἀόρατος γὰρ καὶ ἀπερίγραπτος ἡ θεία φύσις, καὶ ἀσχημάτιστος· Θεὸν γὰρ οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· αὐτὸς ὁ μονογενὴς ἐξηγήσατο· ἀλλὰ τῆς ἀνθρωπότητος αὐτοῦ χρωματουργοῦντες τὴν εἰκόνα προσκυνοῦμεν. Ἐφάνη γὰρ Θεὸς ὢν καὶ ἀόρατος ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐκοπίασε, καὶ ἐπέινησε, καὶ ἐδίψασε, νόμῳ τῆς ἡμετέρας, ἦν ἡμπέσχετο φύσεως. Προσκυνοῦμεν Χριστοῦ τὴν εἰκόνα, τουτέστιν τοῦ ὁραθέντος τοῖς ἀνθρώποις προσώπου, οὐ κεχωρισμένου τῆς ἀόρατου αὐτοῦ Θεότητος· ἅπαγε· ἀλλ' ἠνώμενον ταύτη ἐξ' ἄκρας συλλήψεως» (Πρακτικὰ Ζ' Οἴκουμ. Συνόδου σελ. 266).

Βλέπουμε ξεκάθαρα ὅτι κατὰ τὴν ὀρθόδοξη διδασκαλία τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἂν καὶ στὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ εἰκονίζεται ἡ ὑπόστασις-πρόσωπο Αὐτοῦ κατὰ τὴν ὁρατὴ ἀνθρωπότητα, ὅμως αὐτὴ δὲν θεωρεῖται ὡς χωρισμένη ἀπὸ τὴν θεότητα*, ἀλλὰ ὡς ἐνωμένη ἀδιασπάστως μ' ἐκείνη καὶ τεθεωμένη.

Αὐτὸ ὅμως ἡ Σύνοδος μας τὸ ἀναθεμάτισε κι ἔτσι δὲν τὸ «γλίτωσε» τὸ «ἀνάθεμα» οὔτε ἡ Ζ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος!!!

Καὶ γεννᾶται τὸ μεγάλο ἐρώτημα.

Ἡ Ζ' Οἴκουμ. Σύνοδος «δὲν τὰ ἤξερε καλὰ» τὰ πράγματα καὶ ἤρθαμε ἐμεῖς οἱ «ὄγδοῆτες» νὰ τὰ «διορθώσουμε» καὶ νὰ βάλουμε «κάθε κατεργάρη στὸν πάγκο του» μοιράζοντας ἀναθέματα σ' ὅλες τὶς κατευθύνσεις;

Πόσης ὑπερηφάνειας δεῖγμα εἶναι αὐτὸ ἀδελφὲ Λάμπρο;

Τὶ τοὺς θέλουμε τοὺς τίτλους «Γνήσιοι Ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ» κ.λ.π., καὶ τὶ φωνάζουμε «Ὀρθοδοξία ἢ θάνατος» ὅταν οὔτε τὸ πνεῦμα, οὔτε τὸ βίωμά μας συμφωνοῦν μὲ τοὺς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας;

Ἡ Ζ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ὑπογραμμίζει :

«οἱ γὰρ θεῖῳ ζήλῳ κινούμενοι πάντοτε τοῖς πατράσι συμφωνοῦσι, καὶ τῇ παραδόσει τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν» (Πρακτ., Τομ. Γ', σελ. 346).

Ἄρα γε ἰσχύει αὐτὸ γιὰ μᾶς μὲ δεδομένα τὰ προαναφερθέντα ἀναθέματα;

Εἴμαστε ἐμεῖς «ἐπόμενοι τοῖς ἀγίοις πατράσι»;

Ἡ εἴμαστε «ἐπόμενοι τοῖς ἰδίοις πάθεσι»;

Μὲ ἄνεση καταλαβαίνει κανεὶς ποῖων εἴμαστε «ἐπόμενοι» ὅταν διαβάσει τὰ «μαργαριτάρια» πού «συνοδικῶς» (λέγε «Χρυσοστομικῶς») παρουσιάσαμε ὡς «ὀρθόδοξη» διδασκαλία, τὰ ὁποῖα εἶναι ἱκανὰ νὰ προκαλέσουν τὶς πλέον ἀκραῖες ἀντιδράσεις, ἀπὸ τὸν γέλωτα, μέχρι τὸν οἶκτο καὶ τὰ δάκρυα γιὰ τὴν κατάντια μας. (Δὲν ξέρω ἂν ἔχουν προκαλέσει καὶ τίποτε ἄλλο!)

Ἐπὶ παραδείγματι γιὰ τὶς προφητικὲς ὁράσεις:

Παρόλο πὺν ἡ ὀρθόδοξη διδασκαλία λέει ὅτι αὐτὲς βλέπονται ἀπὸ τοὺς ἄξιους κι ὄχι μὲ τὴν σωματικὴ ὄραση, **«οὐ γὰρ σωματικοῖς ὀφθαλμοῖς, ἀλλὰ νοεροῖς ἑωρῶντο τοῖς προφήταις καὶ οἷς ἀπεκαλύπτοντο, οὐ γὰρ πᾶσιν ἑωρῶτο.»** (Ἰω. Δαμασκηνοῦ, Ε.Π.Ε., Τομ. Γ', σελ. 236) καὶ ὅτι χρειάζεται πρῶτα ἡ κάθαρση τῆς ψυχῆς ὥστε μετὰ νὰ ἔρθει ἡ δωρεὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος: **«...οἶον ἂν**

* Παρότι ἡ θεότητις δὲν συμπεριγράφεται στὴν εἰκόνα, ὡς ἀπερίγραπτος καὶ ἀνεικόνιστος, ὅμως δὲ θεωρεῖται ὡς χωρισμένη ἀπὸ τὴν σάρκα κατὰ τὴν ὁποία εἰκονίζεται ὁ Χριστός, ὁ ὁποῖος εἶναι διπλοῦς τῇ φύσει, σύνθετος ὑπόστασις, Θεὸς καὶ ἄνθρωπος.

εἰ ἡ καθαρῶν ὑδάτων φύσις ἡλιακὰς ἀκτῖνας δεξαμένη καταυγασθεῖη, οὕτω καὶ τῶν προφητῶν τὰς ψυχὰς, καθαιρομένης οἰκεία ἀρετῇ πρῶτον, ὑποδέχεται τὴν τοῦ Πνεύματος δωρεάν, καὶ πρὸς λαμπηδόνα ποιουμένης ἐκείνην, οὕτω δέχεται τῶν μελλόντων τὴν γνῶσιν» (Ἰω. Χρυσόστομος, Ἑρμηνεία στὸν Πρόφ. Ἡσαΐα, Τομ. 8ος, σελ. 200), στὸν ἡμεροδείκτη τῆς Ἰ. Συνόδου μας τοῦ 1997 αὐτὰ χαρακτηρίζονται ὡς πλάνες, διότι κατὰ τοὺς «σοφοὺς» συντάκτες τῶν «θεολογικῶν διατριβῶν» ποὺ ὑπὸ μορφὴν ἡμεροδεικτῶν ἔφθαναν στὰ «πέρατα τῆς οἰκουμένης»*, οὔτε νοεροὶ ὀφθαλμοὶ χρειάζονται, οὔτε κάθαρση τῆς ψυχῆς, οὔτε κάθαρση τοῦ νοός, οὔτε τίποτε!

Ἡ προφητικὴ ὄραση ἐξομοιοῦται, κατὰ τὴν «σοφὴν» διδασκαλία τοῦ ἡμεροδείκτου τῆς Ἰ. Συνόδου μας, 1997, μὲ τὰ «ὀράματα» περὶ κοσμικῶν πραγμάτων ποὺ ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸν στοχασμὸ τὸν φαντάζεται καὶ ἐν συνεχείᾳ ὑλοποιεῖ, καὶ ἡ ἔννοια ὅτι «ἐν αὐτῷ ὀράσει» βλέπουν οἱ προφῆτες τὴν θεϊαν ἀποκάλυψη παρομοιάζεται μὲ τὴν φαντασία ... φαντασία τοῦ ἀνθρώπου διὰ τῆς ὁποίας, κατὰ τὸν ἡμεροδείκτη «ὁ νοὺς βλέπει ἐν αὐτῷ ὀράσει» (!), ἐνῶ ἡ ἔκβαση τῶν προφ. ὀραμάτων παρουσιάζεται ὅτι γίνεται μὲ παρόμοιο τρόπο ποὺ «Ἡ κυβέρνησις ἤρχισεν νὰ ὑλοποιῇ τὰ ὀράματά της» (!).

Τὸ φρικτότερο ὅμως εἶναι τὸ ὅτι στὸν ἡμεροδείκτη αὐτὸν εὐτελίζονται σὰν νὰ μὴν ὀρῶνται μόνο ἀπὸ τοὺς θεοφόρους καὶ ἁγίους, τὰ δοχεῖα δηλ. τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν ὁποιοδήποτε, ἀκόμη καὶ τοὺς ἀλλοθρήσκους καὶ τὰ ζῶα (!), χωρὶς καμμία προϋπόθεση ἀρετῆς καὶ ἁγιασμοῦ ἢ πνευματικῆς θεωρίας!

Ἴδου τὸ «σοφὸν» κείμενο τοῦ ἡμεροδείκτου:

«Ὅλα τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων, πρῶτον «δημιουργοῦνται» ὑπὸ τοῦ νοός καὶ κατόπιν κατασκευάζονται διὰ τῶν χειρῶν, ἢ ἄλλων μελῶν τοῦ σώματος. Ὅλας τὰς ἐφευρέσεις τὰς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος μὲ τὰ μάτια του δὲν εἶχεν ἰδῆ ποτέ., λ.χ. οἰκοδομήματα, ἐνδύματα, μηχανήματα καὶ ὀλόκληρον τὴν παγκόσμιον παλαιὰν καὶ σύγχρονον τεχνολογίαν, ἢ ὁποία τοῦ ἤτο ἄγνωστος ἐξαρχῆς, διὰ τῶν δυνάμεων τῆς ψυχῆς, ὅπου τοῦ ἔδωκεν ὁ Θεός, τὰς συνέλαβεν εἰς τὸν νοὺν του, ὡς ἂν σκέψεις μεταφραζομένης εἰς ὀράματα μὲ εὐρείαν ἔννοιαν καὶ ἐν συνεχείᾳ τὰς ὑλοποίησεν. Δηλαδή ὁ νοὺς πρωτίστως τὰ βλέπει ἐν αὐτῷ ὀράσει καὶ κατόπιν τὰ ὑλοποιεῖ.

Τὰ «ἀμέτρητα» βιβλία καὶ συγγράμματα, τὰ ὁποία συλλαμβάνονται ὡς «ὄραμα» διὰ τοῦ νοός, κατόπιν «ὑλοποιοῦνται» καὶ «ρέουν ἐπὶ τοῦ χάρτου», διὰ τῆς γραφίδος.

Πολλάκις ἀναγιγνώσκομεν τὴν φράσιν : «Ἡ κυβέρνησις ἤρχισεν νὰ ὑλοποιῇ τὰ ὀράματα, τὰ ὁποία εἶχε προγραμματίσει καὶ ἐξαγγεῖλει».

Ἐὰν οἱ προφῆται ἔβλεπον τὰ ὀράματα διὰ τοῦ νοός, ὁ ὁποῖος εἶναι τὸ μάτι τῆς ψυχῆς, ἐπειδὴ ἦσαν θεοφόροι καὶ ἅγιοι, τότε μὲ ποῖο μάτι τῆς ψυχῆς (τοῦ νοός), εἶδον, ἢ ὄνος τοῦ μάντη Βαλαὰμ καὶ ὁ Βαλαὰμ, τὸν Ἀρχάγγελον Μιχαὴλ καὶ ὠμίλησεν τὸ ζῶον, μὲ ἀνθρωπίνην φωνήν; Μήπως ὁ Βαλαὰμ καὶ ἡ ὄνος ἦσαν θεοφόροι καὶ ἅγιοι; Ἡ μήπως ἡ ὄνος εἶχεν ψυχὴν;;

Παρόμοια περιστατικὰ ζῶων καὶ ἀλλοθρήσκων, ὅπου εἶδον ὀράματα καὶ ὀπτασίας, ὑπάρχουν πολλά, ὅπως τὸ ἄλογο μὲ τὸν ἅγιον Χαράλαμπον κ.λ.π.» (Ἡμεροδείκτης Ἰ. Συνόδου 1997, σελ. 49-50).

Τὶ εἶναι αὐτὰ ἀδελφε Λάμπρο;

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἔννοια τῶν προφητικῶν ὀράσεων κατὰ τὴν ὀρθόδοξη διδασκαλία;

Γι' αὐτὴν τὴν ἔννοια «σκοτωθήκαμε» μὲ τοὺς «ἀνδρεϊκοὺς» κι «ἔχασε ἡ μάνα τὸ παιδί καὶ τὸ παιδί τῆ μάνα» καὶ δὲν ἀφήσαμε «ζωντανοὺς καὶ πεθαμένους» χωρὶς ἀνάθεμα;;;

Ἔτσι ἐρμηνεύεται τὸ «ἐν αὐτῷ ὀράσει» ποὺ λέει ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός;

«Ἀὐλὸς ὄρασις» εἶναι ἡ φαντασία, τῶν τεχνοκρατῶν ἢ τῶν συγγραφέων ἢ τῆς κυβερνήσεως;

Ἡ μήπως οἱ προφῆτες εἶδαν τὶς ὀράσεις «ὡς ἂν σκέψεις μεταφραζομένης εἰς ὀράματα μὲ εὐρείαν ἔννοιαν καὶ ἐν συνεχείᾳ τὰς ὑλοποίησαν», ὅπως προσπαθεῖ νὰ μᾶς πεῖ ὁ ἡμεροδείκτης γιὰ νὰ ἀποδείξει ὅτι δῆθεν δὲν χρειαζόταν «τὸ μάτι τῆς ψυχῆς» γιὰ νὰ τὶς δοῦν;

Φαντασίες εἶδαν οἱ προφῆτες ;

Ἡ ἢ περίπτωση τῆς ὄνου τοῦ Βαλαὰμ σχετίζεται μὲ τὶς προφητικὰς ὀράσεις;

* Ασφαλῶς θυμᾶστε τὰ «χάλια» τοῦ ἡμεροδείκτου τοῦ 1999!!!

Αλήθεια, ἀδελφὲ Λάμπρο, δὲν σᾶς «μυρίζει» ὀρθολογισμὸς στὰ «ἄρρητα ῥήματα» τοῦ ἡμεροδείκτου τοῦ 1997;

Ἄν ἀκολουθήσουμε τὴ «λογικὴ» ποὺ προσπαθεῖ νὰ μᾶς ἐμφυσήσει θὰ καταλήξουμε νὰ θεωροῦμε τὴν προφητεία ὡς φαντασία ποὺ καταστρώνει σχέδια γιὰ τὸ μέλλον, καὶ τὴν ἔκβαση τῆς προφητείας ὡς ὑλοποίηση ἐνὸς καλοστημένου ἀνθρωπίνου σχεδίου!

Ἄν, πάλι, δεχθοῦμε ὅτι χωρὶς τὸ «μάτι τῆς ψυχῆς» ἔβλεπαν οἱ προφηῆτες τὶς ὁράσεις τῆς προφητείας, τότε πρέπει νὰ τὶς ἔβλεπαν μόνο μὲ τὰ σωματικὰ μάτια τους σὰν νὰ ἦταν κτίστες!

Ἄν ὅμως ἰσχύουν αὐτά, τότε τὸ σχέδιο τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, «**τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν**» (Κολασσαεῖς Α΄, 26) γιὰ τὸ ὁποῖο «**Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς ἐλάλησεν τοῖς πατέρας ἐν τοῖς προφήταις**» (πρβ. Ἑβρ. Α΄, 1) ἐκμηδενίζεται καὶ ἀντικαθίσταται ἀπὸ ἓνα ἀνθρωπίνης συλλήψεως καὶ ὑλοποίησεως σχέδιο διαφόρων «ὄραματιστῶν», δηλαδὴ ἓνα «καλοστημένο» κοσμικὸ - ἀνθρώπινο πρόγραμμα μὲ ἀνάλογη ἐπιτυχία!

Λοιπὸν, ποῦ ἡ θεία οἰκονομία; Ποῦ τὸ παρὰ Θεοῦ δοθὲν στοὺς ἄξιους χάρισμα τῆς Προφητείας; Ποῦ ἡ ἄκτιστος θεία ἐνέργεια; Ὅλα μὲ τὴν «λογικὴ» (μᾶλλον «ὀρθολογισμό») τοῦ ἡμεροδείκτου ἀπορρίπτονται!

Ἀδελφὲ Λάμπρο, μᾶλλον σᾶς κούρασα!

Ἀλλὰ πιστεύω ὅτι σίγουρα δὲν εἶναι καιρὸς γιὰ ξεκούραση!

«Ὡρα ἡμᾶς ἦδη ἐξ' ὕπνου ἐγερθῆναι» (Ρωμ. ιγ΄, 11), διότι «**ἐν τῷ καθεῦδειν τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν ὁ ἐχθρὸς καὶ ἔσπειρε ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ ἀπέλθεν**» (Ματθ. ιγ΄, 25)!

Ἡ θανατηφόρα «ἀναθεματομανία» τοῦ «Θεσσαλονίκης» καὶ τῶν ὁμοίων του μᾶς στιγμάτισε βαθύτατα. Βίασε τὶς συνειδήσεις μας μέχρι πορώσεως. Διέστρεψε τὸν ἀπλό-ἀπερίεργο ἀλλὰ καὶ εὐσεβῆ τρόπο ποὺ οἱ Χριστιανοὶ προσέγγιζαν τὴν Ἐκκλησία. Καὶ νὰ τὰ ἀποτελέσματα!

Ἀναθέματα δεξιὰ κι ἀριστερά, ἀναθέματα σὲ θέσεις ἀγίων, Οἰκουμενικῶν καὶ Πανορθοδόξων Συνόδων, διαστρεβλώσεις, παραχαράξεις πατερικῶν κειμένων, μίσος, ἐμπάθεια, σχίσμα, σκέτη κόλαση!

Εἶναι ποτὲ δυνατὸν αὐτὰ νὰ εἶναι ἔργα εὐσεβείας, κατ' εὐδοκίαν καὶ εὐλογίαν Θεοῦ; Μήπως ἔνεκεν αὐτῶν ὑπάρχει αὐτὴ ἡ «κακοδαιμονία» καὶ ἡ διαφαινομένη, ἀρκετὰ καθαρὰ πλέον, τάση πρὸς διάλυση μέσα στὴν Ἐκκλησία Γ.Ο.Χ.;

Μήπως καὶ τὰ πρόσφατα γεγονότα μὲ τὰ σοβατίσματα καὶ τὸ κομμάτιασμα τῆς εἰκόνας τῆς Ἁγίας Τριάδος στὴν Ἄνω Κώμη Κοζάνης εἶναι τὰ ὁρατὰ σημεῖα τῆς ἐγκαταλείψεως τοῦ Θεοῦ;

Ἀλοίμονο, Ἀλοίμονο!

Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι εἴμαστε σὰν ἐκείνους ποὺ ὁ Χριστὸς ὀνόμασε «ὑποκριτὰς», λέγοντας τους «**οὐαί**», «**ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἥδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸν ἔλεον καὶ τὴν πίστιν**» (Ματθ. κγ΄, 23).

Πολύ, ἐπίσης, φοβοῦμαι ὅτι ἂν δὲν μετανοήσουμε θὰ ἐπαληθευθεῖ καὶ σ' ἐμᾶς ὁ λόγος τοῦ Κυρίου: «**Ἴδου ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος**» (Ματθ. κγ΄, 38)!

Καλὴ ἀνάσταση!

Ἱερομ. Παντελεήμων Τσάλαγκας